

РІК XX. ДЖЕРСИ СІТІ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 15-ГО СЕРПНЯ 1912. ЧИСЛО 33.

VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, AUGUST 15, 1912. No. 33.

Новинки.

Освятчений морд. У славній державній в'язниці Sing-Sing, що знаходиться в місцевості Оссінінг, Н. Й., виконано дня 12. с. м. аж сім екекцій. За допомогою електрики позбавлено життя одного вігра і шістьох Італійців. Мордерча машина „працювала“ від год. 4:59 до год. 6:14 рано, т. є. через 1 год. і 55 минут. Нігер, Джон Коллінс, стратив життя за убийство ньюйорського полісмена Мих. Ліпша, один Італієць, Йосиф Ферроне зістав страчений за мордерство своєї жінки, а прочих п'ять Італійців: Кона, Гвіста, Целсппо Демарко, Карі і Сальваторе Демарко понесли смерть за мордерство міссіс Мейрі Голл, жінки інженіра з Кротон Лейк. Шестий член сеї розбійницької банди, Санта Канцара (теж Італієць), зістав страчений ще 8. липня і тоді він до злочину признав ся та заявив, що тільки він один допустив ся морду на міссіс Голл, котра лежала в ліжку хора і котру він заколов ножом за те, що не хотіла сказати, де знаходяться укриті в її домі гроші. Усі ті сім злочинців походили з Нью Йорку. — Перший усів на електричний стелець мурин Коллінс, поєднавшись перед смертю з Богом при помочи протестантського пастора. Три рази мусів „екзекутор“ пускати електричний ток, заки присутні при екекції лікарі ствердили смерть вігра. Відтак ішли за порядком всі шість Італійців. Деякі з них не почували ся до закиданого їм злочину і покликували ся на Бога як свідка їхньої невинності. Один з тих Італійців на вид електричного крісла зімлів і в такім стані наложено на нього ремінці з електричними проводами та перенесено його на лоно Авраама. — Сім екекцій одного дня, виконаних в ім'я мертвого параграфу, се трошки за богато на богобойну Америку. „Законне“ мордоване (хоч воно відбуваєсь за помочи модерної електрики) не дасть ся оправдати законом Божим і людською совістю. Чи заповідь „Не убий!“ обов'язує тільки звичайних смертельників?... З якої причини американські власті з такою жорстокою холонокровністю позбавляють життя аж сімох нараз людей? Чи не можна було для тих нещасних знайти якусь иншу, менше варварську кару? І чому такі страшні річі діють ся в XX. століттю, та ще в такій „ідеальній“ країні, як Злучені Держави? — Хто на ці питання відповість і яка буде ся відповідь?...

канці одної каменіці, ч. 524 Сх. 118 уллиці, в Нью Йорку, сильний одор сьвітляного газу. Почали слідити за причиною сьої убійчої воні і знайшли її в помешканку словацького рсбінника Михайла Брунски. По виваженю дверий кімнати, очам сусідів Майка представив ся страшний вид. На голім ліжку лежали бездушні тіла робітника і його 12-літної дочка Марії. Батько був одягнений в подерті робітничі лахи, дочка в нічний сорочці. Михайло Брунска працював без перерви 22 років в „Central Union Gas Company“ і недавно зістав з сеї фабрики видалений. Не могучи ізза старости нігде дістати роботи, бідний Брунска мусів випродувати за безцін штуку по штуді всі свої меблі, щоб за одержані тим способом гроші вижити себе і свою одинокую донечку (його жінка умерла перед трома роками). Коли вже не стало меблів, заглянув у хижу Майка сей „найсердечніший приятель“ кожного бідного робітника — голод. Не так може ізза самого себе, як більше ізза голодуючої дитини, нещасний батько понав в крайну розпуку і переніс ся враз з дочкою там, де нема ні болізни ні печали. Коли голодна Марійка заснула, Брунска позамикав щільно всі вікна і двері, отворив газові курки в кімнаті і — кінець! Оттакої заплахи діждав ся сердечний Майк за тяжку 22-літню працю в багатій газовій компанії великого Нью Йорку.

Великі маневри. Сього понеділка рано розпочали ся в стейті Коннектікут великі маневри американської армії, числячої около 20 тисяч мужа. Ціла ся армія поділена на два „ворожі“ табори „червоних“ і „синих“. „Червоні“ під проводом генерала Сміта мають за задачу „здобути“ місто Нью Йорк, що його будуть боронити „сині“ під проводом генерала Eddy. „Побіда“ буде очевидно по стороні тої армії, котра зуміє ліпше захвати перед „неприятелем“ свої рухи, криючи ся по лісах та вертепах боєвого терену. „Червоні“ розпочали свої „воєнні“ операції в той спосіб, що розтягнули ся в 40-мильову лінію, від Водербері через Сімор аж до Нью Гевен. Обі армії ведуть свої діла так зручно, скрито і хитро що „цивілі“, які позідали ся з далеких сторін, аби подивити ся на „війну“, не мають властиво ніякої, або дуже малу сатисфакцію. То тут то там покажуть ся на хвилюк одна дві гармати, або гурток обережних вояків, а по сім усе те щезає опять в лісних гущах. Всілякі панове обіджають всі дороги на повозах та автомобілях, але там не бачуть ніякої „битви“, а запускати ся в ліс

не мають великої охоти. От якби такі маневри відбували ся на галицькім Поділю, то геє! Там видко усе як на долони і маневри війська може бачити не тільки властитель автомобіля, але й простий руський мужик... Та в Америці не те, що нас — се кождому відомо.

Землетрясене в Туреччині і його наслідки. Дня 9 б. м. навістило Туреччину страшне землетрясене. Кілька місцевостей переініло ся в одну купу румовища, кільканайцять сіл і містечок стратили половину своїх домів, а понад 20 місцевостей потерпіли трохи менші від попередних шкоди. Дві морські ліхтарні на побережу моря Мармара зникли цілком з овиду. В тій катастрофі погубіло також багато людей. В самім лише містечку Мініофілю видобуто з під румовища 300 трупів і 600 осіб тяжко покалічених. Знищені місцевости мали 5.000—10.000 душ, а одна з них, Галліполі — 30.000 мешканців. Сі числа дають нам образ тої страшної нужди яка чекає нещасливих, бездомних людей, скоро тільки не наліде хоч яка-така поміч. У самій столиці Туреччини, Константинополі, не заготовано ані одного смертного випадку, за те між сконстернованою публикою вибухла була з приводу землетрясеня величезна паніка. Менші трясеня землі були слідні ще в кількі днів по катастрофі.

Болгарія ладить ся до війни з Турцією. Дня 2. с. м. напали музулмани на болгарську місцевість Кочана і змасакували багато. Болгарів, убиваючи 140 людей. З сього приводу настала в цілій Болгарії велика метушня. Майже в кождій місцевості відбувають ся всеюдні народні збори, а на тих зборах западають однозвучні ухвали, визнаючи населенє до війни з турецькими варварами. „Хорий чоловік“ (так називаєть ся в міжнародній політиці отоманська держава) буде мати новий непотрібний клопіт, а через те погіршать ся значно теперішні невідрадні обставини Туреччини. Безкопечна війна з Італією, часті перепалки з вічно неспокойними Альбанцями, внутрішні роздори, як розв'язанє парламенту, стан облоги в Константинополі гроза революції, бунт війська і т. п. і найновіша катастрофа спричинена землетрясением — се суть доволі поважні недуги, які спали на голову і так вже „хорого чоловіка“. Чи сей „хорий чоловік“ буде ще довго дихати, чи положить ся мимохіть на вічний супочинок — се залежить не від нього самого, а від „лікарів“ прочих європейських держав, які поки-що не можуть якось

рішити ся, як поділити ся спадщиною по „хорім чоловіці“.

Пітсбурський парох в клопоті. Ріше одна англійська газета з Пітсбурга, Па.: „Микіспортська дівчина оскаржує сьвящ, о неперелічне поведене. Алдермен В. Д. Менсфілд з Микіспорт, Па., поставив під \$500 бейл, до судовей розправи, о. Константина Курилло, пароху греко-католицької церкви, на сьмій уллиці, в Савт Сайд, Пітсбург Па., якого оскаржила панна Наталка Діхтар, замешкала на уллиці Рангголд в Микіспорті. Проступок мав лучитись в ночи, 24 липня. П-у Діхтар, після її сьвідотства, запросив о. Курилло зайти до хати на Савт Сайд, аби оглянути його бібліотеку. Вона прийняла запросини і провела там вечір. Дальше каже, що о. Курилло запросив її переночувати в його домі, бо було вже за пізно вертати до Микіспорту і вона остала на ніч. Вона призналась в часі переслухання, що пила з ним віску. О. Курилло сьвідчив, що він був під впливом напий і не памятає чи зробив що небудь злого, але не думає“.

Инша часопись подає єще такі подробиці: „Оскаржуюча (Наталка Діхтар) зізнала дальше, що в ночи після того, як вона поклалась у постіль, о. Курилло увійшов до її кімнати, робив їй неперелічне предложенє і хотів знасилувати її. Вона призналась, що пила з о. Куриллом віску, а о. Курилло сам сьвідчив, що вони обоє випили 22 фляшки пива, а знов з осібна він і вона по 7 келішків віски і по 3 склянки вина... О. Курилло сьвідчив, що він був дуже лихий на дівчину, бо вона його намовляла до злого але він сему оперся. Н. Діхтар сьвідчила, що о. Курилло хотів рано, аби вона присягнула, що нікому не скаже про те, що сталося. Газдиня о. Курилла сьвідчила, що бачила о. Куриллу в кімнаті Н. Діхтар, і також, що бачила їх разом в постелі. Офіс алдермана був битком набитий.“

Справа піде перед суд, але ми думаємо, що і наші церковні власті повинні її докладно розслідити і евенуально винного покарати.

189 ПРИГАДКА.

Адміністрація „Свободи“ пригадує усім тим передплатникам, котрі залягають ще зі своєю передплатою, щоби вирівняли свої задеглости до 10-го серпня с. р., бо в противний раз висилка часописи для таких буде встримана. До того приневолюють нас власті почтові.

Тан само упоминаємо всі Братства, Товариства або і поодинокі особи, котрі залягають з вирівнанєм платні за всілякі роботи, як оголошеня пікніків, балів, або представлень, тикети, статуту і т. п., щоби безпроволочно вирівняли свої задеглости, щоби Адміністрація не була змушена виказати їх як довгуючих на будучій конвенції, та публично, перед делегатами наносити їм встид.

За Адміністрацію „Свободи“

К. Кирчів, управитель.

Образок з великоміської нужди. Милулої неплі закріпмили меш-

Передконвенційні уваги і проекти.

34.

В попередніх числах я читав різні передконвенційні проекти і уваги. Правда, не мало було того зложеного гроша нашою славною організацією; могли бути мільйони доларів. Але щож, одні мруть, других забиває по майнах, по фабриках, калічить, отже гроші йдуть. Одна тисячка за другою котить ся; нема що жалувати за мільйонами, бо до сего часу найліпше наша організація стояла; не було чути, щоб Головні Урядники покрали гроші, як по других організаціях; видно що маємо добрий Головний Уряд, най позістають отже на дальші роки. Кричать, щоби змінити назву організації; того не можна вже переробляти, бо всею тогди би було змінено. Най лишить ся назва як була до сего часу. Сим зашадить ся тисячі. Тепер не один на тое нарікає, що великі видатки, а сам пхає організацію у ще більші.

Най також і плачене розметом зістає так, як до тепер. Подивіть ся кілько то приступило членів до Р. Н. Союзу за тоти роки, а ще більше приступить, як зістане все не старім обичаєм. Змінити секретарів з двох на одного також не треба. „Єднота“ тільки не має до праці, що наша організація, а і там оден чоловік не дасть собі ради; а щож доперва якби у нас був оден секретар. Самому писати на цілу Америку листи, та і инша робота, то було за тяжко. Секретарі властиво цілу урядову роботу провадять, і колиб вони станули — стане розвій цілої організації. Тому просять ся п. Делегатів вибрати такий самий уряд, як єсть до тепер.

Словенська газета має виходити як до тепер. Бо чи не було се кривда такому чоловікові, що платить на часопис, а її не почитає. Я читав в двох послідних числах проект, щоби не припиняти римо-католиків і Поляків, бо влазять під шкіру. Певно що так не влазять як в старім краю; тут кожний жие лиш з свого запряцьованого гроша, отже кожний може стояти в організації крім Жида. Вони суть так само католиками, як й ми, тільки з тою різницею, що вони суть римо-католики, а ми греко-католики. По друге, їх мало єсть в наших відділах, бо вони мають свої організації. А котрий з них хоче ще належати і до руської організації, то нехай. Отсих кілька уваг єсть моїм обовязком подати для добра 14 тисячного народу в Р. Н. Союзу.

Андрей Прочно,

член і урядник від. 123.

35.

П. В моїй попередній дописи*) я тільки прилучив і підпер проекти д. д. М. У. і Н. С. Сим разом я розвину попередні і инші проекти дещо ширше.

Деякі члени Р. Н. Союзу подавали проекти, щоб конвенція збиралась місто, що два, що три роки; та щоби контрольна комісія і инші урядники були вибрані з близьких місцевостий до тої місцевости де урядує головний уряд. Оба сі проекти мають також і свою хибу.

Ту справу мож би полагодити в инший спосіб. Місто зборів так званої контрольної комісії — вибрати місцевих людей до контролі, так званих директорів; сіб що місяця перевели шкнотр каси і здали з того справозданє; замість дотеперішної вельми коштовної комісії взяти раз на швірік експерта і той нехай переведе шкнотр каси. Ся ціла робота буде коштувати

*) гляди число 31.

найвише від 100 до 150 дол. Але контрольна комісія має ще з головним урядом рішаючий голос в деяких важних справах. Сих справ ані дирекція ані експерти не годні полагодити. Отже сі справи віддати під „референдум“. Що значить „референдум“ покажу на примірі. Припустім, що головний уряд узнає, що з каси Союзу потреба видати значну суму гроша, а статут на се не позволяє. Зборів контрольної комісії нема, отже уряд Союзу оголошує свій проект в „Свободі“ робить з того відбитку і розсилає урядово до кожного Братства з порученням, щоб воно скликало слідууючої неділі братський мітинг, передискутувало на нім поданий проект і зарядило над ним голосованє. Вислід голосованя малоб Бр. надіслати до головного уряду. Дві третих усіх членів Союзу за або проти рішає за проектом або проти него. В сей спосіб Союзовці ухвалюють або відкидають пропозицію ще лучше чим контрольна комісія себ могла зробити, з тим винятком, що коштів майже не булоб жадних. В Союзі в той спосіб як дотепер контролю пару тисяч доларів більше коштує, як якої мільйонної американської асекурації. Контрольну комісію раджу отже скасувати, бо се забавка за коштовна, а завести на се місце щось більше простого і не коштовного.

Яб був проти трилітних зборів конвенційних, а то по тій причині. Статут Союзу може змінити після права тільки конвенція. Трилітний термін є за довгий. Статут в теорії повинен виходити на користь членів Союзу, отже два роки се аж надто довгий час, щоб в дійсности, чи ні. Зрештою обставини змінюють ся дуже скоро тож за обставинами треба і статут змінити.

Редактора нехай вибирає конвенція, а вразі потреби можна його змінити за помочю референдум.

Головного організатора не потреба а за те належить на урядників Союзу вибирати таких людей котріб не тільки потрапили в порядку прийняти і видати гроші, але щоб вони зуміли стати на чолі усього українського народу в цілій Америці.

Ось дивім ся на найблизших наших сусідів, Поляків. „Związek Narodowy Pol'ski“ як раз переходив усі ті фази, що днесь переходить і перейде ще Руський Народний Союз. Також і „Z. N. P.“ мав списію з духовенством а за тим польське духовенство кинули сю організацію і від неї відлучили ся були свого часу усі священники з своїми брацтвами. Проти „Z. N. P.“ польське духовенство вело страшенно завзяту борбу, і днесь її ще веде, але „Z. N. P.“ став отверто на поли ліберальнім, поступовім, а притім сильно патріотичнім і народнім. І днесь „Z. N. P.“ дійшов помімо всего переслідуваня до дев'ятедесять майже тисяч членів; сего року на певно перейде сто тисяч членів.

Я сам належу до „Z. N. P.“ і був через кільканайцять літ його чинним урядником, тож знаю докладно історію і його напрям. Нема у Поляків на цілім світі ані одної важнійшої події, в котрій „Z. N. P.“ не брав би живої участі. Чи обхід, чи ювілей, чи зізд. деб не було, чи то тут, чи в старім краю, а він як не через депутацію то письмом, як не письмом то телеграмою, бере маніфестаційно участь.

„Z. N. P.“ тут в Америці поставив або постарав ся о гроші на кілька пам'ятників Полякам, два в Вашингтоні один в Чикаго. Вислав був кілька людей до старого краю на обхід ґрунвальдський та на з'їзд Со-

колів, заложив дім еміграційний в Нью Йорку і купив на се каменіцю. Закупив за 250.000 палату під виспу школу польську для зв'язковців. Випосажив і позакладав сотки бібліотек, удержує безплатні бюро праці для Поляків і масу инших річей не згадуючи уже про сотки патріотичних обходів, на котрі висилають своїх бесідників і т. д. Одним словом у них жите. „Z. N. P.“ зібрав около себе усю інтелігенцію не тільки польську але значну часть латевської, а тоже і американив і инших народностей. Усе що інтелігентнійше, горнуть вони до себе, щоб опісля ужити їх здібностей і сили на користь „Z. N. P.“, а тим самим цілого польського народу. Але о сім ширше опісля. Тепер запитаймо, що Союз зробив до сего часу на поли народнім, на поли патріотичнім? Чи вислав він хоть одну телеграму на наші народні свята? Сему повинно зарадитись як найскорше, бо ся конвенція буде рішати о бутю або небутю Союзу. Остане Союз тим, чим був до сего часу, то сам викопає собі ґріб.

Одно може спасти Союз від загибели а се виступ Союзу на поле широке народне, поступове, демократичне, патріотичне. На сім поли „Z. N. P.“ не тільки уратував ся від загибели але виріс на велитня о яким ніхто і не снів з Поляків, а найменче ті, що йшли проти него.

Днесь Союзови саме відбране і виплачуване асекурації не вистане. В першій ліпшій американській асекурації знайдесь сто раз ліпші условія асекураційні, як в Союзі. Дятого Союз мусить щось таке робити, чого Русин-Українець не знайде в иншій асекурації — а сям є діяльність і жите на поли народно патріотичнім. Тоді кожний інтелігентнійший член Союзу буде старав ся придбати як найбільше членів Союзови бо буде мати в тім інтерес, буде знав, що туди ниццю, котру він ратує, ратує від загибели не так матеріально як духової, а тим способом збільшає він ряди борців за святую народну справу.

Такі люди свідомі днесь стсять на убоху від агітації за Союзом, бо по що властиво я маю — думає він — намавляти людей до Союзу, коли мені все одно, де Русин піде.

Ви повісте: Союз прецінь організація українська — патріотична. Чи ж ми не маємо більше українських і патріотичних організацій? В чім же властиво ся руськість і патріотичність Союзу полягає? Чи в тім, що по руськи оголошує розмети або складає в руській бесіді звіти; більше я в Союзі не бачу ані руськості ані патріотизму. Може в тім що видає „Свободу“? Виходила „Свобода“ перед Союзом, моглаб і тепер без його помочи виходити.

Піднесіть Союз дійсно до організації правдиво патріотичної, а побачите, що так, як „Z. N. P.“ обходиться ся без головного організатора а росте, так і Союз стане рости і зднувати собі симпатію у тих найінтелігентнійших верств, котрі апатично бездільно сидять і дивлять ся, як Союз веде: збирає і видає гроші. Ті люди більше патріотичному Союзови придбають більше членів чим усі поголовні оплати і організатори на купу.

Отже застановіть ся делегати куди йдети.

Др. В. М. Сіменович.

36.

Проект до проекту.

В ч. 31. „Свободи“ появил ся важний, про конечно нам тут потрібну справу проект Др. Сіменовича, над котрим вартаб ширше застановити ся. Сказано в нім так: „Чи не моглиб ми за ті гроші (збиранє датків на „Рідну Школу“ в старім краю) оснувати інститут для Руси американської в першій лінії, а відтак і для цілої Руси-України?“ Що інститут тут, в Америці є конечно потрібний, се не улягає сумнівови, та об тім пізнійше. Але закладати такий інститут в старім краю, то булоб вичне-

не гроша і нічоб з того путнього не вийшло. Щоб мати в старім краю школу для Америки, то на се потрібно відповідних сил учительських, які булиб добре ознайомлені з американськими звичаями і обичаями, а яких ми до сего часу не маємо. Щоби уділяли науки англійського языка краєві сили, то се не доведлоб до нічого, бо ті ученики приїхавши тут нічо би не второпали, бо американський діалект значно ріжнить ся від англійського. Зрештою що за хосен приїшов би нам з того, колиб недоуки або вигнанці шкільні йшли до тої школи а по році приїжджали ту до Америки нас просвічувати? Видимо і маємо тисячні приміри на тих, які тут суть ті наші псевдоінтелігенти, що приїхавши до Америки встидають ся праці і сейчас стають торгувати як не релігією, то політикою. Нам конечно треба такого інститута, але на землі американській. В нас ніби є руська школа, але лиш з імени; про її вартість свідчить хочби лиш се, що ми не маємо навіть хотьби „Буквар“. Руські діти підостають, кінчуть низші школи тай дещо і руського второпують, так що з того: мусять йти до шапи за простого робітника бляхи складати або в майні робити, бо більше нічо не вміють. Посилати до виспої школи батько не в силі, бо з праці рук заледви що родину може вижити. Колиб Русини мали свою власну виспу школу, щось в роді „Бізнес Каледж“, тогди наші діти скорше моглиб щось лучшего осягнути. в такій школі моглаб бути велика бібліотека, з якої можнаб було користати руському загалоу. До сеї школи булоб потреба учительських сил якіб учили тільки руського языка, бо решту предметів моглиб учити американці.

Поки ми такої школи не будемо мати та не подбаємо взагалі про свою школу, то будемо вічно „лебрами“ та ніхто не схоче з нами числитись. Про діти наші нема що й говорити, бо вони будуть певно не Русинами, та будуть своїм рідним батьком встидати ся. Справу таку, щоби добре повести, требаб вибрати осібний комітет, та заложити фонд „Рідна Школа в чужині“. Не хотівбим ту піддавати гадки, щоб через то стримано жертви на фонд „Рідної Школи“ в Галичині. Ні! Можна і для Галичини висилати, але перше ми повинні подбати про себе. Хибаж нам чужі діти милійші від своїх? До заложеня такої школи „Бізнес Каледж“, а властиво до основаня фонду „Рідної Школи в чужині“, повинна дати почин перша наша славна організація Р. Н. Союз. Той наш Р. Н. Союз має такі фонди, що не дуже їх і потрібно. Колиб можна на конвенції всі ті дрібні фонди знести, а заложити один великий фонд „Рідної Школи в чужині“, тогди бачилибсьмо, чи не булоб з него пожитку. Громада по нитці, а бідному сорочка. Аж тогди булаб слава Р. Н. Союзови на цілій Україні Руси в Америці. Власне з такої школи виходилиб наші діти інтелігентами-патріотами українськими, та дучше би вміли постояти тут за своїм народом, за своїми ідеялами як ті, котрі балиб приїжджати зі школи старо-краєвої. Мій проект бувби такий: Засновати інститут „Бізнес Каледж“ на підставі параграфу Р. Н. Союзу, та взагалі дбане про свої школи та просвіту. В тій цілі вибрати до того осібний уряд, який тим ділом умівби повести, та почав збирати жертви на фонди, будьто для наших тутейших шкіл, будьто в старий край. Всякі фонди в Р. Н. Союзі які до сего часу були не дуже потрібні знести а оснувати оден фонд, яким повинен бути „фонд рідної школи в чужині“. Постаратись о свою велику бібліотеку, звідки можна булоб черпати науку для цілої Руси американської.

Кличу тому до Вас, Вп. панове Делегати і Делегатки: Лишіть всякі спори церковно-релігійні на боці. Лишіть сварні від тим хто має бути урядником; щоби він був тільки добрий на свій уряд а беріть ся власне до такої роботи, на яку чекає весь наш український загал, та наші діточки. Будьте першими піонерами сего хорошого діла. А Ви, панове члени Р. Н. Союзу, возміть ся до пера, та в своїх проектах обговоріть сю справу, щоб ми сотворили щось великого. Желая доброго успіху на Конвенції.

Теодозій Насків,

член Р. Н. С. від. 123, в Ньюарк, Н. Дж.

Марко проклятий.

(Дальше).

— Зачекай посилать у Прилушину, — перехопив Єремія, — поки не приведуть мінї з Волині три тисячі шляхти, що послав на вербовать. Реєстрових же козаків усіх одіслать у Переяслів до Барабаша: теперечки вони йому згодять ся, бо він на байдаках попливе до Кодаків, щоб дати помочи Степану Потоцькому. — Єзус Марія, Єзус Марія, — бубонів Єремія, понуро розходжуючи по покою: — що дієть ся... що... до якого зухвальства дійшло хлопство!.. У власному моєму замку, на бенкеті, зривають з княгині шлюбну квітку, вірних моїх слуг і служителів сьв. овтаря забивають! Постривайте-ж, прокляті лайдаки, дам ся я вам у знаки!..

— Здаєть ся, і вони налагодились дати ся нам у знаки, — осьмілившись озвуть ся Щука, — та ще як станемо потурати їм і миловать!..

— Куди ти подів тих двох харцизів, що Четвертинська заступалась? — хутко спитав князь.

— Сидять у куні, забиті в кайдани, та не вони одні, я ще захопив трьох, здаєть ся запорожчики, намовляти проти тебе, князю, народ і замкових челядинців. Кажуть, було їх більш, так повтікали-ж, іроди.

— Завтра у ранці усіх на шибеницю, а щоб не довідалась княгиня Четвертинська, перевешать їх у лісі, на жидівському дубі.

— Слухаю, ясне осьвітлений князю, — радісно промовив Щука, — та ще треба-б було й припекти диявольських синів, щоб довідать ся, відкіля вони і які у них заміри: може, Бог дасть, чого небудь і допитаємось.

— Припечи їх так, — Єремія заскреготав зубами, — щоб вони прокляли і той день, що на сьвіт народились, щоб вони чули, що вмирають!..

— Припечу, ясне осьвітлений князю, та вже не знаю, що з того буде. Запеклий з біса народ, його шкварини, а йому й байдуже, неначе не його печуть!..

Щука вийшов з покоїв князя, а Єремія довго ще не заспокоївсь... і сьвітло сьвітлось в вікнах його покоїв, аж поки не розцвіло.

X.

З пів милї од замку, серед густої зарослі, на долині, ріс на самоті віковичний дуб. Які були в околиці старі діди, то розказували, що й з малку знали його таким, яким він стояв і теперечки — товстим та розгіллячистим. Колись давно на сім дубі повісили Жиди, а може й сам повісив ся, так з сієї причини і прозвали його жидівським дубом. Ходила ще і така чутка між людей, що побіля сього дуба і досі вештаєть ся жидівська душа, бо деякі, проходячи у ночі через долину, чули, як вона стогне і хрипить.

З того часу, як переїхав Єремія у Вишневещину, не одну тисячу руського люду перевешали на сім дубі і замордовали найлютішими муками!..

Тільки що стало на сьвіт займаєть ся, заскрипіли залізні ворота під баштою і з куні вивели Кобзу, Остапа, Барила і ще двох січовиків. Знявши з їх кайдани, поскручували їм реміннями назад руки і повели у ліс по тій стежці, по котрій бідолахи вже не вертались. Попереду йшов Щука з своїм помішником, паном Підпальським і патером Марецьким, а за ними жовнір ніс жаровню і торбу з вугіллям, щоб було чим припекти і припекти. І у патера висіла через плече сунка з обценьками, кліщами, ножами, штрикалками*); були там і пляшки з купоросом, гострою водкою і різними отрутами. Знав і він добре людей мордовать: яку й жилку витягти, де й шкіру зідрать, чим полить і поспіяти живе мясо. Кілька кроків од їх три жовніри вели на арканах бідолах. Ніхто-б і не пізнав, глянувши на сю юрбу, кого ведуть на муку, бо наші неборачи йшли собі браво, шуткували між собою, сьміялись, а Ляхи, після учорашнього бенкету не опохмелившись, з

одутловатими пиками і непротертими очима дибали понурившись.

— От казали, пани молодці, — озивавсь Барило, — що померзли в куні, гляньте: добрі люде несуть жаровню і вугілля, певно погріють нас!

— А що там таке в торбинці у патера, — питали деякі: — мабуть не дарма і він з нами йде?

— Тамечки у його польська справа, — озивавсь Барило: — бачу, доведеть ся йому одправити мшу на нашім шкурі!

— Одправити диявольський син, — гомоніли січовики, — одправити, і свого гемонського короля помяне во царстві жидівським!

Патер похмуро озирнувшись.

— Постривайте, анахтемські схизматики, — ехидно усьміхаючись промовив він: — побачимо, кого ви помянете!..

— Почуєш, ляхе, почуєш! — гукали козаки: — батька твого сатану помянемо!

Один Остап ішов журливо, звисивши голову. Молодий парубок тільки що починав жити і не доводилось йому ще бувати у бувальцях.

— А що скажуть наші, — чуло промовив він до Кобзи, важко зітхнувши, — як довідають ся, що стало ся з нами?..

— Скажуть, — перехопив Барило, — те, що сказав циган: „пішли наші в гору, дядька повісили!“..

Козаки зареготались, аж луна по лісу залящала.

Хижо озирав ся Щука на той регіт і буркотів собі під ніс, лаючи козаків, та розмовляв з своїми як гуска з свинею!..

Оттак розмовляючи, дійшли вони до жидівського дуба. Якось похмуро виглядавав той дуб: був він дуже товстий, дупловатий, а верхи повсихали і кора на їх пооблуплювалась; тільки по середині широко розкинулись віти і скрізь суху неопалую листву пробивались молоді порослі. З низу сяжені дві заввишки, неначе медвежа лапа, вихопилось сухе скорчене гілля. На отсій то гіллі, розказували, повісив ся Жид, а теперечки на її вишали і мордовали козаків. Увесь дуб закуривсь і почорнів од диму, кругом цівки розкидались головешки і де-не-де темними плямами червоніла на траві запеклая кров. Наоколо дуба уся долина вкрилась могилами замордованих мучеників. З краю три чоловіка копали яму, певно задля наших сіром. Не доходячи кілька ступнів до дуба, Щука зупинивсь.

— А з якого почнемо? — спитав він патера, скинувши очима на козаків.

— Давайте отсього гладкого, — одказав Марецький глянувши на Кобзу, — того, що квітки зрива з княгинь, а сі нехай подивлять ся, що й їм буде!..

— Та вже-ж, — загомоніли козаки, — у свою чергу доведеть ся і вам побачити, що й з вами буде; зійде сонце і перед нашими ворітьми!..

Козаки посідали, жовніри попростягались біля їх на траві, а Кобзу підвели ік дубу і поставили під гілею.

— Ну, бісів схизматику, — запитав його Щука: — кажи мені теперички, які у вас заміри були проти вашого пана, князя Єремії?... Та кажи правду, признавай ся, відкіля ви, куди і чи багачко вас?... Не скажеш ласкою, то ми й допитаємось инше!..

— Як же я тобі казати-му, — одрізав Кобза, — коли руки звязані, от якби ні, то почув би ти у мене чмеля.

Щука од сієї відповіді аж зблід з серця, піна викотилась на устах, очі неначе павки в склянці заворушились, далі глянувши на жаровню і патеру торбинку трохи заспокоїв ся.

— Постривай, схизматику, — пробубонів він заскреготівши зубами, — сам ти в мене загудеш чмелем!.. А що будемо з сьудіого робить? — спитав Щука патера.

— Спечемо йому ноги, — озивавсь Марецький, виймаючи з сунки пляшку і прискалку, — і попечене сириснемо купоросною ацидою*).

— А може-б йому залити горячого сала за шкуру?

— Не вхоплять же його зараз чорт, зальємо йому й горячого сала, коли тобі сього схотілось.

*) купоросна ацида — сірковий квас.

О Д А

Кобзу посадили і стали роззувати, з одного чобота випала шлюбна квітка княгині Четвертинської.

— Бач, диявольський хлоп, куди сховав, — скрикнув Щука підіймаючи квітку. — Одно тільки шляхетство має право носити її!.. — Щука сховав квітку в кишеню.

— Бери, ляхе, — пробубонів Кобза, — у мене є друга квітка, кохання, сієї не одіймеш ні ти, ні кровопийця Єремія, з нею і на небо поплину!..

Роззувши Кобзу, протягли йому під руками вірйовку: пан Підпальський, зібравши кінці у ліву руку, подрав ся на дуба і вибравшись на середину сухого гілля, примостив ся якраз над Кобзою і гукнув:

— А підіймайте харциза.

— Та й важкий же, диявольський син, — крехтіли патер і жовнір, підіймаючи Кобзу.

Пан Підпальський натягнув вірйовку і став завязувать. Не вспів він у друге завузливать, як з листви просунулась здоровенна рука і вхопила його за чуб; блиснев кинжал — і оком не змигнуть, як разом з обезголовленим труном звалив ся з дуба чоловік в чорному кобеляку і татарській кучмі. Не доторкуючись ще до землі, він одною рукою затопив патера по тімю, а другою жовніра у висок так, що обидва попадали мертві. Щука, побачивши се, вихопив шаблю, та не вспів замахнуть ся, як той чоловік пірнув йому кинжал в груди, у саме серце. Жовніри схопились було за палаші, та бачать, що вже й Кобза з розвязаними руками хапаєть ся за шаблю Щуки, повернули назад, та й чкурнули на втікача. Тут тільки Кобза глянув на свого збавителя!..

— Марку! — скрикнув він, і обнявши його кріпко тулив до серця: — відкіля, яким побитом ти тутечки опинивсь?

— І я-ж був вчора з вами в парку Єремії, — одказав Марко, обтираючи кров з кинжала об одержу патера: — ви мене не бачили, а я бачив, як вас дурнів піймали, чув як і приказ віддали, щоб вас на сім дубі замордовати!.. Та теперички не до розмови, треба втікати, коли ще й втечемо, бо незабаром буде й погоня.

Кобза і Марко духом поперегинали реміні, котрими поскручувані були руки у козаків. Барило захопив броню убитого жовніра, а Кобза завладав бронєю Щуки і поліз в його кишеню за квіткою. Опріч квітки витяг він ще щось завернуто у бумажці, розгорнув, аж то була та шпилька, що вчора княгиня Четвертинська подарувала Щуці. Кобза сховав!.. Марко тимчасом витяг з душла свою торбу.

— Ну, пани товариші, — гукнув він до козаків, перекидуючи через плече торбу, — дві милі нашої дороги коли Ляхи нас не доженуть, то вже хіба тоді побачать, як ми самі до їх прийдемо!.. Не одставайте!

З остатнім словом Марко метнувшись в саму гушину ліса, а слідком за ним і козаки потягли. Широко ступав він, неначе ведмідь-бортняк продирав ся між зарослем, ломав віти, вривав кущі з корінням і прокладував за собою стежку товариству.

Пройшовши кілька гонів, перебрались вони через глибоку балку і з мило простовали рідким лісом, так що якби погоня настигла, то-б латво було їх тутечки захопити. Однак поки жовніри добігли до замку і дали звістку, яка халепа спіткала патера і Щуку, поки піднялось кварцяне військо, наші сіроми перебігли рідколіся і вже крали ся пущами і глибокими бескедами. Дуже таки й потомились бідолахи, деякі вже й приставай стали. Один Барило браво йшов і втома його не брала; неначе кітка здиравсь він на дерева і оглядав, чи не наспіва погоня. Як вели його на шибеницю, то йому і байдуже було, а теперички, як став на волі, усе його лякало: схопити ся з дерева птиця, залопотить звір в кущах, зараз приглядуєть ся і причува — сказано, запорожська сторожська натура. Вибравшись на величку прогалину, козаки посідали, щоб трохи одпочити.

— А що, Марку, — спитав Кобза: — чи полегшала твоя гаспедська торба хоч трохи?

— Здаєть ся трохи полегшала, — одказав Марко: — бачу, мінї вас жаль стало; вона у мене така, що тільки до

то вона зараз і полетіла!..

— Нехай вона тобі зовсім полегшав за те, що нас виратовав. Теперички хоч і доженуть, так не звязані руки, поки знов скрутять, так я десять укладу. — Кобза витяг з півхи шаблю Щуки і став її розглядувать: — бач, яка гостра та уважиста, ще краще за моє!..

— Куди-ж ти запроторив свою броню?

— Там десь біля замку позакопували з Остапом, як нечиста мати понесла нас на весілля. Бач, з бронєю не пустили-б.

— Та й наша броня там зосталась, — озвались деякі козаки.

— Годі вам теревені гнуть, — гукнув Барило прислухуючись. — Чи чуєте, здаєть ся, у роги трублять?

Всі замовкли і стали прислуховувать ся, аж сиривді, десь далеко гугнів охотничий ріг. Сіроми посхоплювались і знов потягли за Марком. Ліс усе ставав гущі й гущі, кущі глоду, терну і шипшини позростались собі і стояли неначе добра огорожа. Не пройшли вони й п'яти гонів, як близьче почулись роги, а згодом, напрашивши на їх слід, загавкали і заскавучали гончі собаки.

— Не одставайте, пани товариші, — озивав ся Марко, — недалечко вже зосталось!

— Каторжні собаки, — бубонів Барило, озируючись, — од їх не втечеш, бодай вони виздыхали!

Незабаром знов ще близьче загуділи роги і заскавучала собачня. Деякі з жовнірів, доїхавши до гуштини, позлізали з коней і продалились слідком за гончими. Чутко вже було, як вони гукали на собак і перекликались проміж себе, коли разом зупинив ся Марко біля дупловатого дуба, що ріс над горою, проліз попід кущем глоду і одчинив невеличке віконце, таке, що тільки хіба гадюкою пролізти чоловікові.

— А нуте, хлопці, лізьте в мою хату! — скрикнув він, придержуючи віконницю.

Духом, як миші, поховались козаки у ту нору; остатній уліз Марко і зачинивсь. Віконниця була обложена зверху терниною і прикривалась густим кущем глоду, так що як не приглядуєть ся, а не побачиш, де вона одчиняєть ся. Земляночку викопав Марко під самим дубом, і його коріння розходились неначе крокви і лати і підпирали землю; з душла проходила оддушнина і осьвітчала підземну хижку.

Тільки що вони поховались, як зашамкотіли кругом землянки гончі, гавкали, скавучали, і не находячи дальше сліда деякі порозбігались, а другі метнулись слідом назад. Жовніри, що йшли слідком, завернули собак, і вони знов закрутились побіля дупловатого дуба, а одна, добігши до самого віконця, заскрилила і стала драпатъ лапами і скребти землю. Горою, з краю балки, з жовнірами їхав верхи пан хорунжий.

— Чого вони так гвалтують? — спитав він тих жовнірів, що пробирались у балці.

— Кат їх батька знає чого, — обізвав ся передовий жовнір, — усе крутять ся на однім місці, а чорт-ма нікого, мабуть натрапили на борсучий слід.

— Трубіть у роги, скликайте собак, — озивались з балки жовніри, — тутечки тільки даремно потратимо час.

Загуділи роги, поскликали собачню, а там затріщав хмиз під копитами і через яку часинку все на окрузи замовкло!..

Потомлені козаки попростягались на долівці, а Марко витяг з пічурки глек з водою і клунок з сухарями.

— Снідайте, хлопці, що Бог послав, — сказав він, ставляючи біля їх глек і кинувши клунок: — другої потрави у мене нема, вибачайте.

Голодне товариство митю випило воду і розхалало сухарі, аж торбинку пошарпали на шматки.

— А чи довго-ж ми тутечки сидітимемо? — запитали козаки Марка, заморивши червяка.

— Поки не утихомирять ся Ляхи, — одказав Марко.

— Куди-ж ми рушимо? — питались деякі.

(Дальше буде).

*) штрикалка — інструмент до проболювання.

СЕРПЕНЬ.

д.ст.	Дні	Руські свята
15	Четвер	П. м. Стеф.
16	Пятн.	Ізакія, Дал.
17	Субота	7 Отрок в Еф.
18	Неділя	Евсигн.
19	Понед.	Переобр. Госп.
20	Вівтор.	Демотія, Пул.
21	Середа	Еміліяна

НОВИНКИ.

Австрійське правительство і справа українського університету. Міністер просвіти, Гуссарек, повідомив председателя українського клубу, д-ра Костя Левицького, що прикінці серпня предляжить правительству обом клубам, т. є. українському і польському проект царського писма в справі основання українського університету. Письмо се буде так зредаговане, що повинно вдоволити обі сторони. Речинець основання університету буде означений на 6 літ, при чім рік 1912 буде вже вчислений в сей період. Міністер Гуссарек надіє ся, що сей спосіб поставлення справи саме перед початком переговорів в справі соймової виборчої реформи, вплине додатно на переговори в сій справі.

Звірства англійських підприємців. Не хоче ся вірити, щоб де у світі міг хто небудь допустити ся такого звірства, як отсе читаємо в часописах; допускала ся їх через довгий час одна англійська компанія добування гуми в перуанській провінції Потумаїо. полудневої Америки. Ще перед двома роками підніс якийсь пан Гарденбург тяжкі оскарження проти сеї компанії. Тоді вислало англійське правительство свого конзуля з Ріо де Жанейро, щоб про все там розвідав ся. І він викрив проста страшні річі. Він каже у своїм звіті що за 4 мільони кілограмів гуми, які компанія вислала до Англії, заплатило 30 тисяч Індіанців життям. Сих нещасних рабів або заголоджували на смерть, або стинали голови, або стріляли або по просту палили, виставляючи їх їх перед тим на чортівські муки. Коло факторних домів цілі гори людських кістяків, як би по якій війні. Про те, що Індіанців, чоловіків, жінок і дітей, били батогами, не варто й згадувати проти тих всіх інших мук звірств, яких допускали ся на сих нещасних жертвах англійські кати. На сотки випадків назвав конзуль лише кілька примірів, від яких волос на голові стає дубом. Молодих жінок так бито, що рани їм вже не могли загоїти ся, і починали гнити, так що в них плодили ся черваки; тогди їх або стріляли, або гнали їх до родимих сіл і вони вмирали звичайно по дорозі. Били їх також воловим хвостом а потім ще втирали вуха, ніс, руку, ногу, або вирубували язик. Чоловіків і жінок брали за волос і товкли ними так довго до землі, доки не було вже пізнати лиця. Мамів, яких діти не принесли відповідної скілокости гуми, били до крові, щоб загнали дітей ліпше до праці. Чотирох молодих Індіанців тримали так довго під водою, аж попукали. Одну жінку повісили головою в долину на дереві; під головою підпалили огонь і так її спекли живцем. Інших знов обливали нафтою і підпалювали. Як урядники компанії справляли який бенкет то тогди брали котрогонебудь чоловіка з темниці привязували до дерева і стріляли до ціли. У своїм справозданню подає сей конзуль імена 13 осіб, між якими якийсь Армандо Норманд вів перед. Англійське пра-

вительство налягає тепер в спілці з американським на перуанські власти щоб виновників примірно покарали.

Спомини з бою під Цушімою. Кружок учасників бою під Цушімою видав брошуру, з якої Меншіков наводить уступи, що свідчать про вартість заряду тодішньої російської флотії. І так напр. один з російських кружляків, завдяки скорості уйшов перед неминучою загиблю і доплив майже до Владивостока. Минувши побликий залив, де можна було заосмотрити ся в вуголь і порозуміти ся телеграфічно з Владивостоком, кружляк сей вплинув przypadково до иншого заливу, наїхав на підводну рафу і знайшов ся в безвихіднім положенню. Капітан приказав висадити кружляк у воздух. Другий примір такий: Капітан П. вислав до Порт Артура оружие і живність. Супроти задачі твердині ся посилка вернула. Підчас вилаadowування корабля показало ся, що замість оружием і живністю скрині були наладовані... каменями.

Перегляд найбільшої флотії на світі. В проливі Spithead коло Англії зібрала ся оноді величезна морська сила, три четвертини всеї воєнної флотії Великої Британії. Перший раз зібрала ся така могутча морська сила не для перегляду монарха, лише для запрошених англійським міністром Чурчілем всіх членів парламенту. Онодішний перегляд був дійсно величавий. На ювілей королеви Вікторії стануло 109 воєнних кораблів, на діамантовий рік сеї королеви 165; на коронацію Едварда VII. ставило ся 126 кораблів, а в минулорічнім перегляді Юрія V. було 169 кораблів всякого рода. В сім історичнім проливі стануло оноді 238 воєнних кораблів, панцирників, кружляків і торпедовців. Число армат дорівнувало воєнній флотії цілого світа, без Німеччини. Довжина лінії вивозила 30 англійських миль. Флотія та виставила 18 панцирників, заосмотрених в арматі найбільшої системи, підчас коли решта світа разом з Німеччиною має таких кораблів 21. Є там чотири кораблі дреднаутів з 13 і пів палевими арматами, яких стрільно важить 1.250 фунтів. Вага стрілен найновіших німецьких дреднаутів вивозить 981 фунтів. Найбільшим воєнним кораблем англійської і взагалі світової флотії є панцирник кружляк „Lion“ (лев). Має він 26.350 тон, 3.850 тон більше від найбільшого дреднаута „Thunderer“ і має аж 8 13 і пів палевих армат. Є він також найскоршим воєнним кораблем, робить на годину 82 узли. „Lion“ коштував 2 мільони фунтів штерлінгів. Маневрам англійської флотії приглядали ся з берега кількадесят тисячні товпи народа. Найцікавішою точкою програми було киданє з літаків бомб на підводні судна. Сей перегляд урядило англійське правительство для заманіфестованя своєї могутчости.

Тайна старинного замку. Цікаву історію читаємо в „Weltblat“: В 1855 році в замку Владимирск, біля Плоцка померла стара барониха Лівелецька Прус. Покійниця була Французкою по походженню; в молодости славила ся вона красою і полюбила багатого польського аристократа Лівелецького-Прус. На старість стала ся барониха якоюсь дивачкою. Майно стояло над руїною і, коли вона померла, наслідники поспішились продати запущене майно, в яким новий власник завів бровар. Меблі, а в сім числі й стара скринка були продані торговцям старих річий. Купець, що купив скриночку, знайшов в ній подвійне дно а в тайній скринці сегодні побачив пожовклий пакет, в яким нахолодів ся: чудесний портрет міні-

тура молоді красавиці з песиком на руках і записка; в якій точно означена була комната в старім замку, де в стіні находять ся замуровані її дорогоцінності. Купець купив звалища замку за всі гроші, які мав і почав викопалища. Дійсно в одній стіні найшов замуровану посудину. Та яке було його здивованє і страх, коли в посудині показав ся скелет малого песика. Нещасний мало не зійшов з толку, але його дочка почала дальше оглядати посудину. Під трупом песика показав ся нашійник, цілий з великих брильянтів і ланцюшок з золотими кільцями з брильянтами.

Гарна почта. Властитель одної печатні в Иркутську (Сибір), одержав недавно лист, адресований до його батька, котрий помер перед 8 роками. Лист сей був наданий в Варшаві і подорожував рівно 22 роки 2 місяці і 10 днів. Звичайно листи з Варшави до Иркутська їдуть 8—10 днів.

Що сліпі діти „бачать“ у зоологічнім городі. Недавно відвідало більше як сто дітей зоологічний город в Нью Йорку. Се справило ім велику приємність, бо вони перший раз в життю „бачили“ звірів; вони дотикали їх руками, а потім оповідали, як собі їх представляють.

Один хлопчик дотикаючи руками шотландського коня, сказав: „Я знаю се верблюда, він має горб!“ „Неправда“ викликнула чотирнадцятилітня дівчина, се медвідь, його волосє цілком кудлате“. Інший вважав коника за великого пса, а лише одинокий зі всіх сказав переконуючо: „Се кінь!“ Ще дивніші були відповіді при інших звірятах. Верблюда назвали качкою. Цікаве було, що діти дуже вірили своїм учителям. Вони знали, що звірята не зроблять їм кривди, коли учитель присутний. Ах, як він вохко віддихає, викликнула одна дівчинка, коли жирафа полізала її руку язиком. Вона не хотіла вірити словам учителя, яка ся жирафа висока, дивувала ся, коли вилізла високо на драбину, а все ще могла дотикати ся звіряти. „Чи се дійсно звіря, що живе на землі; мені здає ся, що се птах“. Так думали й інші діти.

Та найцікавіше звіря з цілого городу був слонь. Не могли ним надивувати ся бідні сліпі діти. Обмацували великанські ноги, трубу а навіть вилазили йому на карк. Тут були найдивніші питання. „Але слонь мусить мати добрий нюх, коли він має такий великий ніс?“ питала мала дівчинка, а друга назвала слоневі вушка фіранками. Його мусить боліти, коли спотикне ся на ногу, або коли підчас сну обертає ся“, говорив хлопчик.

Коли вони так оглянули прочі звірята, дістали на задачу нарисувати

ріжні звірята. Декотрі рисунки були дійсно цікаві, коли зважити, що діти послугували ся лише одним змислом, дотикку. А найліпші такі були моделі звірят споряджені дітьми. Взагалі сліпі діти визначають ся незвичайно таланом виліплювати різні предмети з глини. Трапляли ся моделі дуже подібні до звірят, яких „бачили“ в огороді.

В товаристві мумії. В Гатешад докрано сими днями страшного відкриття. Одну 70-літню старушку, Найтль, що мешкала у відокремленім дімку зі старушкою сестрою, хотів відвідати їх свояк. На дармо стукав довго до дверей і вікон — старушки не відчиняли. Се видавало ся підозрілим, тому виважено двері. В першій комнаті не було нікого, в другій побачено дві жінчини. На вид прибувших одна з них підняла ся, та сейчас знова упала. Була се зниділа, безсильна старушка а друга була певного рода мумією. Візваний лікар ствердив, що ся жінка померла більше як перед роком, що потвердили також поліційні докождження. Стверджено, що перед півтора роком, старушки-сестри, що занимали ся краветством, виходили на прохід, відтак виходила лише одна з них, але від кількох місяців і та не давала о собі ніякого знаку життя. Найімовірніше не виходила з дому. Старушка випитувана не давала ніяких відповідей, лише вдивляла ся непевно в питаючих. Лікар сконстатував у неї божевілє. Займаючим в тім незвичайнім відкриттю був факт, що тіло помершої не улягло розкладови і виглядало як сухий кістяк.

Як радять собі мужчини. Супроти щораз більшого суперництва між мужчинами і жінчинами, яке втворило ся в наслідок дешевої праці жінок по всяких бюрох, слепях, банках і торговлях, впали льондонські урядики на дуже добру гадку і на загальне вдоволенє порішили небезпечну для них справу суперництва. Осували іменно союз, якого цілю — видавати заміж всі працюючі дівчата. Щоби ту задачу сповнити, винаймали великий льокаль, в яким уряджують товариські збори, забави з танцями і розмови на тему культурної ваги і хісна супружя. Кожда дівчина, котра лишає посаду, щоби вийти заміж, одержує 15 фунтів штерлінгів (75 д.) на виправу і безпроцентову позичку в такій самій висоті, сплачувану в місячних ратах. По народженю першої дитини, одержує 2 фунти штерлінгів, а если уродять ся син 3 фунти штерлінгів. По шестій дитині одержує додаткові гратифікації. Фондів достарчає льотерія, на котру правительството радо згодило ся, видячи, що сей союз має на цілі достарчити краєви горожан. Союз повстав перед пів роком і зазначив вже свою діяльність 1250 супружжями.

Дім АГРОХОВСКИЙ-СП БАНКОВИЙ

наслідники **Л.В.ШВЕНН** Властитель

ОЩАДНІСТЬ се відстає багатства. Не скупість веде до масти, а розумне складанє грошей в чеснім, поважнім банку, який дає гаранцію і виплачує процент від вложених грошей.

ВИСЛАЄМО ГРОШІ в порукою, що адресати одержать їх протягом 10 днів. Телеграфічною дорогою за 24 години. Вислає гроші по найдешевшій курсі.

ШИФЕРТИ до і з Старого краю на всі найліпші і найвартісні корабельні ліній по компанійних цінах.

КАНЦЕЛЯРІЯ НОТАРІАЛЬНА вилагоджує всякі документи австрійські, російські і німецькі, які потверджує конзуль, так що суть важні в краю.

Казення зложена в касі
100.000.00.Долларів

У власнім імаху: 292-294 Bedford Ave. per Grand Str.
Brooklyn, N.Y., і 111-115 East 7th Street, New York, N.Y.

Справозданє касове Р. Н. Союза за місяць липень 1912 року.

Від.	Місцевість	\$	ц.
1	Shamokin, Pa.	341	34
2	Mt. Carmel, Pa.	73	70
3	Olyphant, Pa.	111	43
4	Jersey City, N. J.	51	59
5	Mt. Carmel, Pa.	89	00
6	Brownsville, Pa.	56	00
7	McAdoo, Pa.	168	95
8	Elmira Heights, N. Y.	41	09
9	St. Clair, aP.	130	89
10	Ansonia, Conn.	101	63
11	Waterbury, Conn.	34	59
12	Yonkers, N. Y.	102	25
13	Troy, N. Y.	38	93
14	St. Louis, Mo.	129	61
15	Buffalo, N. Y.	44	93
16	Lansford, Pa.	222	25
17	West Pawlet, Vt.	23	00
18	Seymour, Conn.	25	00
19	Homer City, Pa.	23	00
20	Jessup, Pa.	104	34
21	Mayfield, Pa.	14	00
22	Nesquehoning, Pa.	23	70
23	Homestead, Pa.	94	00
24	Shamokin, Pa.	20	00
25	Trauger, Pa.	59	34
26	Belle Vernon, Pa.	28	00
27	Glen Lyon, Pa.	70	36
28	Mahanoy Plane, Pa.	255	78
29	Rhone, Pa.	99	93
30	Breslau, Pa.	95	03
31	Eleanor, Pa.	37	25
32	Trauger, Pa.	53	75
33	Northampton, Pa.	249	05
34	Old Forge, Pa.	25	59
35	Whitney, Pa.	52	19
36	Scottdale, Pa.	37	00
37	Chisholm, Minn.	86	59
38	Auburn, N. Y.	86	20
39	Syracuse, N. Y.	—	—
40	Edwardsville, Pa.	82	75
41	Westmoreland, Pa.	36	95
42	Passaic, N. J.	100	72
43	Simpson, Pa.	24	60
44	Mt. Carmel, Pa.	12	00
45	Philadelphia, Pa.	32	31
46	Plymouth, Pa.	153	25
47	Ambridge, Pa.	31	31
48	McKeesport, Pa.	95	13
49	Powhatan, W. Va.	22	75
50	Desloge, Mo.	3	00
51	Yatesboro, Pa.	39	00
52	Holyoke, Mass.	16	00
53	Pittsburg, Pa.	177	17
54	Terryville, Conn.	20	49
55	Carnegie, Pa.	114	72
56	Wheeling, W. Va.	33	14
57	Cohoes, N. Y.	31	19
58	Ramey, Pa.	90	54
59	Leisenring, Pa.	40	36
60	Baltimore, Md.	14	16
61	Dunlo, Pa.	111	25
62	Lopez, Pa.	17	36
63	Ford City, Pa.	75	25
64	—	—	—
65	Elizabeth, N. J.	88	43
66	New York, N. Y.	55	95
67	Butler, Pa.	8	00
68	Ansonia, Conn.	10	59
69	New York, N. Y.	16	00
70	Jersey City, N. J.	125	43
71	Franklin Furnace, N. J.	10	00
72	Alden Sta., Pa.	89	45
73	Providence, R. I.	15	27
74	Granville, N. Y.	17	00
75	Mt. Carmel, Pa.	22	00
76	Newark, N. J.	35	66
77	Yorkville, O.	15	00
78	Minersville, Pa.	229	85
79	Meyersdale, Pa.	19	20
80	Pleasant Valley, Pa.	38	10
81	Baltimore, Md.	34	84
82	New Alexandria, Pa.	80	84
83	Carnegie, Pa.	10	18
84	Canonsburg, Pa.	22	18
85	Hazleton, Pa.	184	34
86	Olyphant, Pa.	11	00
87	Lancaster, N. Y.	27	36
88	Tonawanda, N. Y.	11	28
89	Simpson, Pa.	12	00
90	Centralia, Pa.	38	70
91	McKees Rocks, Pa.	84	46
92	Taylor, Pa.	56	88
93	Newburgh, O.	17	35
94	New Britain, Conn.	40	13
95	Beaver Meadows, Pa.	68	95
96	Pittsburg, Pa.	—	—
97	Marion Heights, Pa.	17	00
98	Shenandoah, Pa.	36	25
99	Wilkes Barre, Pa.	106	27
100	McKeesport, Pa.	14	72
101	Canonsburg, Pa.	6	06
102	Cleveland, O.	87	77
103	Superior, Wis.	23	25
104	Perth Amboy, N. J.	114	69
105	Nicetown, Pa.	26	21
106	Chicago, Ill.	111	70

Від.	Місцевість	\$	ц.
107	Sayre, Pa.	40	18
108	New York, N. Y.	105	71
109	Ellsworth, Pa.	51	32
110	Leetsdale, Pa.	44	00
111	Allegheny, Pa.	21	77
112	Cleveland, O.	17	72
113	New Florence, Pa.	47	45
114	Dunmore, Pa.	52	25
115	New Philadelphia, Pa.	27	75
116	Chisholm, Minn.	21	63
117	New York, N. Y.	66	71
118	Pittsburg, Pa.	—	—
119	Latrobe, Pa.	30	50
120	Spangler, Pa.	82	60
121	Trenton, N. J.	120	00
122	Trenton, N. J.	52	18
123	Scranton, Pa.	39	33
124	Ormsrod, Pa.	28	72
125	Chicago, Ill.	14	07
126	Beaverdale, Pa.	42	18
127	Buffalo, N. Y.	70	47
128	Lorain, O.	19	84
129	Sykesville, Pa.	46	25
130	Pittsburg, Pa.	36	85
131	Beaver Meadows, Pa.	20	95
132	McKeesport, Pa.	—	—
133	Newark, N. J.	74	87
134	Ernest, Pa.	38	00
135	Smoke Run, Pa.	106	00
136	Carnegie, Pa.	60	49
137	Lackawanna, N. Y.	10	95
138	Philadelphia, Pa.	8	36
139	Oil City, Pa.	29	00
140	Youngstown, O.	54	68
141	Little Falls, N. Y.	60	91
142	Elizabeth, N. J.	51	83
143	Windber, Pa.	53	00
144	New York, N. Y.	11	59
145	Altoona, Pa.	18	00
146	Detroit, Mich.	22	26
147	Allentown, Pa.	83	50
148	California, Pa.	19	59
149	Lackawanna, N. Y.	29	60
150	Pittsfield, Mass.	7	00
151	Allentown, Pa.	—	—
152	Homestead, Pa.	101	00
153	Berwick, Pa.	31	54
154	Dunmore, Pa.	48	80
155	Perth Amboy, N. J.	79	61
156	Sheffield, Pa.	15	18
157	Donora, Pa.	79	22
158	Creekside, Pa.	24	94
159	Wilmerding, Pa.	21	95
160	Jamaica, N. Y.	44	24
161	Tower City, Pa.	34	50
162	Scranton, Pa.	39	19
163	Chicago, Ill.	14	75
164	N. Hadley, Mass.	8	59
165	Chicago, Ill.	54	13
166	Barnesboro, Pa.	45	00
167	Cumbola, Pa.	8	00
168	Perth Amboy, N. J.	47	11
169	Scranton, Pa.	42	00
170	Jersey City, N. J.	54	63
171	Pittsburgh, Pa.	20	54
172	Fredericktown, Pa.	26	25
173	Cleveland, O.	24	00
174	Oxford Furnace, N. J.	23	00
175	Detroit, Mich.	28	81
176	New Burgh, N. Y.	23	30
177	Vegreville, Alta., Can.	8	00
178	Manchester, N. H.	13	95
179	St. Louis, Mo.	92	24
180	Scarbo, W. Va.	24	00
181	Manville, R. I.	8	93
182	Dixonville, Pa.	60	95
183	Sunderland, Mass.	19	59
184	Whiting, Ind.	54	00
185	Hazleton, Pa.	55	00
186	McAdoo, Pa.	45	37
187	Ford City, Pa.	44	50
188	Ginter, Pa.	84	71
189	South Fork, Pa.	—	—
190	Newark, N. J.	21	54
191	Troy, N. Y.	47	59
192	Herkimer, N. Y.	22	08
193	Red Star, W. Va.	16	00
194	Minneapolis, Min.	37	66
195	Peckskill, N. Y.	20	18
196	Whiting, Ind.	44	00
197	Swoyers, Pa.	65	51
198	Port Jerwis, N. Y.	21	85
199	Whiting, Ind.	38	00
200	Syracuse, N. Y.	5	18
201	Whippany, N. J.	57	02
202	Auburn, N. Y.	20	08
203	Brooklyn, N. Y.	29	00
204	New York, N. Y.	27	56
205	Emerald, Pa.	31	59
206	Woonsocket, R. I.	24	43
207	Jeanette, Pa.	37	84
208	Kingston, Pa.	46	18
209	Carteret, N. J.	95	34
210	Westchester, N. Y.	19	00
211	Stapleton, N. Y.	21	23
212	Cleveland, O.	30	00
213	Bayonne, N. J.	48	23
214	Chicago, Ill.	21	22
215	New York, N. Y.	23	46
216	Hazleton, Pa.	43	00

Від.	Місцевість	\$	ц.
217	Rochester, N. Y.	33	91
218	Youngstown, O.	30	85
219	Bakerton, Pa.	59	00
220	Chicago, Ill.	33	77
221	Chicago, Ill.	42	32
222	Mahanoy City, Pa.	101	73
223	Port Bowkley, Pa.	56	67
224	Belle Valley, O.	25	43
225	Desloge, Mo.	68	98
226	Hammond, Ind.	19	00
227	Derry, Pa.	62	50
228	St. Clair, Pa.	25	00
229	Scranton, Pa.	102	59
230	Youngstown, O.	56	30
232	New Alexandria, Pa.	16	33
233	New York, N. Y.	15	48
234	Elizabethport, N. J.	50	04
235	Rosford, O.	41	38
236	Ambridge, Pa.	4	77
237	Chester, Pa.	48	23
238	New Alexandria, Pa.	—	—
239	Philadelphia, Pa.	61	44
240	Windber, Pa.	17	00
241	Newark, N. J.	13	54
242	Hawthorne, Ill.	20	13
243	West Pullman, Ill.	13	90
244	Bellefonte, Pa.	16	95
245	Trenton, N. J.	50	12
246	Crompton, R. I.	19	00
247	Wilmington, Del.	34	84
248	Coatesville, Pa.	55	22
249	Nanticoke, Pa.	35	02
250	Pittsburg, Pa.	109	26
251	Cleveland, O.	29	63
252	Northampton, Pa.	22	59
253	Lopez, Pa.	49	59
254	New Britain, Conn.	21	85
255	West Newton, Pa.	28	59
256	Ronco, Pa.	18	36
257	Spring Valley, N. Y.	20	13
258	W. E. Pittsburgh, Pa.	25	95
259	Chicago, Ill.	35	84
260	Taylor, Pa.	40	23
261	Taylor, Pa.	40	00
262	Ansonia, Conn.	10	36
263	Fulton, N. Y.	10	82
264	Juliet, Ill.	36	50
265	Taylor, Pa.	56	59
266	Glen Lyon, Pa.	37	46
267	Kingston, Pa.	26	36
268	Duquesne, Pa.	58	45
269	East Chicago, Ind.	32	15
270	Jersey City, N. J.	18	93
271	Treskow, Pa.	27	39
272	Delano, Pa.	23	55
273	Hudson, N. Y.	21	00
274	Youngstown, O.	42	66
275	Perth Amboy, N. J.	64	25
276	Ambridge, Pa.	19	54
277	Hartford, Conn.	32	99
278	Wilkes Barre, Pa.	75	22
279	Glen Campbell, Pa.	25	00
280	Stockton, Pa.	—	—
281	Manchester, N. Y.	16	00
282	Syracuse, N. Y.	15	79
283	Auburn, N. Y.	19	49
284	Rome, N. Y.	14	27
285	Glassport, Pa.	9	00
286	Lorain, O.	20	18
287	Carnegie, Pa.	15	60
288	So. Bethlehem, Pa.	24	77
289	Elizabeth, N. J.	34	07
290	Clarksburg, W. Va.	3	00
291	Brooklyn, N. Y.	15	13
292	Detroit, Mich.	30	26
293	Duquesne, Pa.	48	34
294	Madera, Pa.	34	30
295	Akron, O.	16	13
296	New Kensington, Pa.	38	07
297	Dravosburg, Pa.	23	19
298	Holden, W. Va.	37	34
299	Kent, Pa.	29	00
300	Johnstown, Pa.	67	98
301	Chicago, Ill.	35	66
303	Olwein, Iowa.	14	00
304	Heilwood, Pa.	38	50
305	Bruceton, Pa.	15	59
306	Cumbola, Pa.	25	17
307	Wilkes Barre, Pa.	12	08
308	East St. Louis, Ill.	21	72
309	Clayville, N. Y.	6	00
310	Hazleton, Pa.	38	00
311	New York, N. Y.	11	89
312	Reading, Pa.	21	58
313	Trenton, N. J.	18	50
314	Hazleton, Pa.	12	00
315	Jersey City, N. J.	11	77
316	Rochester, N. Y.	14	80
318	Northampton, Pa.	23	90
319	Newark, N. J.	15	80
320	Baltimore, Md.	15	84
321	Clifton Heights, Pa.	17	08
322	Tolleston, Ind.	16	40
323	Kansas City, Kans.	19	17
324	Philadelphia, Pa.	42	94
325	Butler, Pa.	28	70
326	Avoca, Pa.	50	00
328	Toronto, Canada	47	75

Чек Нр. 2354 Р. Н. Союза вер-
тався до каси Р. Н. Союза 100.00

„Свобода“ рента за адвер- тайзменти Календара за рік 1912 - - - - -	12.00
Процент з банків до 1-го лип- ня 1912 р. - - - - -	1.503.96
Прихід за місяць липень є	\$15.918.76
РОЗХІД:	
Посмертне по бл. п.:	
Косць Василю, Bakerton, Pa. - - - - -	1.000.00
Ковальський Петрі, Cleve- land O. - - - - -	500.00
Ревак Климентію, Keiser, Pa. - - - - -	900.00
Бережняк Михайлі, Jersey City, N. J. - - - - -	600.00
Васко Марії, Duquesne, Pa.	500.00
Павелчак Лукачу, Jersey City, N. J. - - - - -	500.00
Гричків Антоні, Chicago, Ill.	1.000.00
Чергет Мартині, Lansford, Pa. - - - - -	1.000.00
Запомога по бл. п.	
Кроком Насті, Betlehem, Pa. - - - - -	200.00
Скрипак Йоані, Yonkers, N. Y. - - - - -	400.00
Велигдан Анні, Mt. Carmel, Pa. - - - - -	400.00
Запомога для:	
Бенца Василя, Brownsville, Pa. - - - - -	200.00
Томчак Івана, Lansford, Pa.	200.00
Онуфрів Григорія, Jersey City, N. J. - - - - -	200.00
Мигаль Теодора, Bofalo, N. Y. - - - - -	100.00
Мута Григорія, Simpson, Pa.	100.00
Рапавий Дмитра, Plymouth, Pa. - - - - -	100.00
Крамар Івана, Dunlo, Pa.	100.00
Матлага Стефана, Elizabeth, N. J. - - - - -	100.00
Предзімірський П е т р а, Wilkes Barre, Pa. - - -	100.00
Сирітська часть по:	
Врабель Андрею, Pittsburg, Pa. - - - - -	195.00
Гудак Івані, Elizabeth, N. J.	566.67
Війтик Матвію, West Pawlet, Vt. - - - - -	500.00
Міжичко Івані, Whiting, Ind.	500.00
Кеба Івані, Shamokin, Pa.	500.00
Орган Р. Н. Союза „Сво- бода“ за липень - - -	1.453.20
Платня г. Уряду - - -	270.00
Адміністрація Р. Н. Союза	170.41
Надгорода Організаторів -	191.44
Розхід за місяць липень є	12.546.72
Зіставленє:	
Прихід за липень 1912 р. є	15.918.76
Готівка зкінцем черв. остала	103.012.02
Весь прихід разом є - - -	118.930.78
Розхід за липень 1912 р. є	12.546.72
Готівка з кінц. липня остає	\$106.384.06
З того:	
Фонд сирітський	47.468.46
„ резервовий	34.355.11
„ народний	5.473.67
„ бідних	7.915.63
„ еміграційний	3.048.51
„ розпорядимий	8.122.68
Разом	\$106.384.06
Д. Капітула, г. предс.,	
0191 А. Шаршонь г. кас.,	
С. Ядловський г. ф. секр.	
РАЗ НА ВСЕ.	
Усіх тих, що змінюють свої адреси, просить ся дуже, щоб при зміні писали стару і нову адресу, як також число від- ділу до которого кождий змінючий ад- ресу належить.	
Хто не буде придержувати са отсе- го, не може мати ошеси до нікого най- менчої претенсії, если не буде дістава- ти „Свободи“.	
З поважанєм	

"SVOBODA" (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.

83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**"СВОБОДА"**журнал для руського народа в Амери-
ці і орган "Р. Н. Союзу", виходить що
тижня в четвер і коштує:■ Америці на 12 місяців \$2.00
■ до старого краю на 12 місяців ... \$2.50
■ Америці на 6 місяців \$1.00

Оплатувати газету треба завжди з гори.

Адреса:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Дописи просять ся писати лише
на одній стороні картки. Дописи, непри-
датні до друку, нищать ся, наколи з гори
не було зазначено, що жадає ся їх звороту,
і не було залучено марок на зворот.**Справа „Рідної Школи“
на Головні Конвенції Р. Н. С.**

(Листмо надіслане з Галичини.)

Коли на дні 9. вересня зберуть
ся американські Українці на XII. Го-
ловну Конвенцію, то її наради дося-
нуть що йно тоді користний успіх,
коли на них обговорить ся також спра-
ва, що мають загально національне
значіння.Ми Українці розкинені по цілому
світі, нас гнете всяка недоля. Пів-
нічний цар бісить ся та лютує навіть
над українським словом, яке вигнав
зі школи, церкви та уряду. Недавнє
заманення читальні та бібліотеки київ-
ської „Просвіти“ се нове брутальне
насильство, котрого не мож пустити
в напам'ять. Колись приїде час від-
плати за всі ті знущання над великим
народом. А хвиля та — здаєсь — вже
недалека.В Австрії могли би ми після ав-
стрійських законів мати все, що нам
правно належить ся. Та тут має зна-
чіння той, хто має силу. І власне на-
шою найважливішою задачею є орга-
нізувати силу. На Угорщині ми май-
же пропащі, бо там нема навіть у-
країнської національної свідомості,
а пропаганди вести цілковито не віль-
но. Угорську Україну мож хіба від-
родити через американських емігран-
тів. Розмірно найлучше стоять Укра-
їнці на вільній американській землі,
та тут вони позбавлені опіки властей,
лишені лише власній помочи. Мимо
сього треба з подивом глядіти, як на-
ші американські емігранти закладають
товариства та переводять організацію
і поволі набирають значіння.Представивши собі так лише по-
біжно стан української справи у всіх
землях, де живуть Українці, ми мимо-
волі ставимо собі питання: чи є яка
спільна гадка — ідея, яка би лучила
тих всіх наших земляків, розкинених
по цілому світі? Безперечно, що є,а тою ідеєю є: стремління до самостій-
ної України. Ся гадка се той цемент,
що нас всіх споює, лучить разом. А
ле се стремління мусить об'явити ся не
самими гадками та словами — але ді-
лами. І як спільна ся ідея, так і ді-
ла, що є впливом тої ідеї мусять
бути також спільні. Тут треба забу-
ти на ті перегороди, які нас ділять,
забути на партійні спори і підпоряд-
кувати приватні та партійні справи
тій висшій цілі.Згадуючи про самостійність Укра-
їни треба мати все на увазі різні по-
літичні констеляції. Теперішнє міжна-
родне положення є того рода, що кож-
дої хвилі може принести зміну гео-
графічної карти Європи. Серед тих
великих подій не сьміє забракнути
нашого голосу бо і о нас може роз-
ходити ся. Тому то ми мусимо під-
готовляти людей до великих подій.
Се найважливіша наша теперішня за-
дача. З непросвіченими, темними ма-
сами ми далеко не зайдемо. Ба, тай
ті що покінчили виспу школу, ще
не всі бувають справді вченими. А
ми мусимо підготувати, виховати лю-
дей для всіх справ, які виринають в
кожкій новочасній нації. І нам не
сьміє бути чужою гадка про випле-
кання своєрідного промислу, торгівлі,
плекання висших наук, штук, розви-
ток рідної літератури. На все те ло-
жуть всі народи мільярди грошей,
тож і ми мусимо про те подбати. В
тих справах ми не можемо оглядати
ся на кордони. Коли для України
треба людей то все одно, чи ми їх
знайдемо в Росії, Австрії, чи в Аме-
риці — ми їх мусимо стягнути та за-
ставити до тої справи, до якої вони
надають ся. Коби лише нашли ся
такі! Але що стане ся тоді, коли ми
людей не знайдемо?! Вже тепер не
стає нам людей до певних справ, тож
ми сейчас мусимо взяти ся до обра-
зовання та підготовки відповідних
сил!І ся справа власне повинна вири-
нути на Конвенції. Конвенція повин-
на застановити ся, та обдумати, як
би чи то створити фонд для виховання
відповідних людей, чи може підпо-
магати інтензивно з'організованими
грошевими датками Краєвий Шкіль-
ний Союз — Рідна Школа у Львові,
котрий має власне на цілі підготов-
лені людей для всяких, галузей зна-
ня для цілої України. Сі приватні
школи, які удержують ся з фонду
„Рідної Школи“, виховують нам мо-
лоде покоління в патріотичнім дусі а
також і підготовляють сили до пра-
ці на всіх областях національної куль-
тури. Думаємо, що в сій справі не
буде грати ніякої ролі погляд, що
справа „Рідної Школи“ се чисто га-
лицька справа. Якраз противно, се
справа соборної України, і тому сю
справу належить взяти під розвагу
на XII. Головні Конвенції Руського
Народного Союзу.На Конвенції Руського Народного
Союзу треба би предложити вже го-
товий план помочи „Рідній Школі“
в Галичині. Перед всім треба би по-
дбати про забезпечення сталих підмог
для тої інституції. Один такий спо-
сіб подав в 28. числі „Свободи“ в
дня 11. липня б. р. п. Юліян Павчак,
член 203 від. Р. Н. Союзу в статі:
„Що спасе український наріч“. Спо-
сіб той полягав би в тім, що кожний
член Р. Н. Союзу мав би платити мі-
сячно при кожнім розметі по 2 центи
на фонд „Рідної Школи“ а се дало
би около 20 тисяч корон річно. Дру-
гий спосіб був би такий, що нале-
жало би при всіх платних вступачах
представлення, концерти, пікніки та
вечерниці вставити обовязковий 5 про-
центовий додаток до білетів на фонд
„Р. Ш.“ в Галичині, а коли би се
так загально прийняло ся, як в Гали-чині, то се дало би дохід привнаймен-
ше около 10.000 корон. Треба лише,
щоби се завели всі українські орга-
нізації без згляду на партії, а укра-
їнська американська преса повинна
се оподатковане належнито розрекла-
мувати і вівзвати всіх Українців до
карноти в тім згляді. Третій спо-
сіб се заведення стемплів „Рідної
Школи“, котрими кожний Українець
і всі українські товариства стемплю-
вали би листи, письма, подання, кві-
ти на платню і т. п., коли їх виси-
лають до Українців або до україн-
ських товариств чи інституцій. Че-
твертий спосіб: упросити всіх о-
тців духовних, щоби відправили раз
на чверть року акафист, з якого до-
хід призначують на „Рідну Школу“. П'ятий спосіб: принагідні збірки на
мітингах, сьвятах, хрестинах, весілях
та різних сходинах. Найважливіше
однак: се переведення плянної орга-
нізації „Рідної Школи“ в Америці
на взір організації Краєвого Шкіль-
ного Союзу у Львові, з поодинокими
комітетами та кружками „Рідної Шко-
ли“. В той спосіб можна би й своїх
людей заінтересувати справою шкіль-
ною і прийти в поміч Галичанам.
Крім сього ще одна важна річ з тим
лучить ся, а то: з'єднання всіх
українських партій на тлі шкіль-
нім, бо се справа загально народна,
міжпартійна, яка єднає всі українські
партії в Галичині. Бо спільні справи
мусять мати українські сторонни-
тва; — інакше ми не були би на-
родом.Тих кілька гадок піддаємо під роз-
вагу делегатам на Конвенцію. Братя!
Від Вас очікує помочи весь україн-
ський народ. Що зробите для „Рід-
ної Школи“ се зробите для цілого
українського народу!**ПОВІДОМЛЕННЯ**Отсим подаю до загальної відомо-
сти, що всі гроші (до цента) які зі-
брав Комітет фонду імені бл. п. о.
Николая Стефановича на рідну шко-
лу зістали вислані до Руського Крає-
вого Союзу Кредитового у Львові.
Свого часу було оголошено, що ви-
слано 6.000 корон, а тепер дня 29
липня вислано решту узабираних гро-
шей в сумі 1445 корон. Так отже ви-
слано до тепер 7.445 а позаяк фонд
має виносити 10.000 корон та бракує
ще 2.555 корон.Комітет рішив внести просьбу до
делегатів на Конвенції Р. Н. Союзу о
ласкаве доповненя фонду до 10.000
корон. Наколи Славні делегати ухва-
лять дати на фонд згаданий \$525 то
справа з фондом буде покінчена. Во
виду заслуг бл. п. о. Николая Стефа-
новича для Р. Н. Союзу належить
сподівати ся що делегати Р. Н. Сою-
за прихилить ся до просьби Комітету,
За Комітето. М. Данилович, предс.,
М. Порада, кас.,
А. Вучак, секр.**ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ УВАГИ
І ПРОЕКТИ.**

(Продовжене з стор. 2-ої).

37.

Читати до тепер уміщувані проєкти
аж мило чоловікові на серці, бо видно
що члени розумно і тверезо задивляють
ся на річ і хочуть бачити свій Р. Н. Со-
юз дійсно здоровим і сильним. Провід-
ною думкою дотеперішних проєктів є,
щоби Р. Н. Союз став асекураційним
товариством, як найбільше користним і
догідним для всіх Русинів без ріжниці
країв, вір і обрядів та щоби він вихо-
дував їх на добрих і розумних горожан
Америци, котрі переняті правдивим па-
тріотичним духом змагали би до одної
цілі.Тут хочу деякі проєкти повторити за
другими а деякі подаю від себе.Р. Н. Союз є асекураційним товари-
ством в першій мірі. Математик його за-
відують вибрані урядники. А тих уряд-
ників повинно ся вибрати тільки, кіль-
ко їх в дійсності потреба. Бо урядників
вибирає ся до роботи а не до паради!
Отже потрібні: **Предсідатель, касієр і
секретар** і есентуальні їх заступники,
для органу **одвічальний редактор**; даль-
ше до помочи: радні а для контролю: кон-
трольна комісія. Після сего не потрібна
є **містопредсідательна**, бо так з нею як
і без неї — а кошт засідань більший!
Се є вибір гоноровий — а після моєї
думки гонори повинні уступити на бік
— а робота на пляч!Із двох секретарів — як мудро про-
ектує п. Колодій — **вистарчить оден**.
Роботу касієрську повинен робити касіє-
р — а секретар, секретарську. Секретар
буде мав більше праці то правда,
але на се є рада, може тримати собі по-
мічника. Отже в часі засідань секретар
секретарює, а помічник сповняє свою
щоденну працю; отже вже оден чоловік
не побирає непотрібно дієт а вся ро-
бота іде своїм тором.Головного організатора не потреба,
а ліпше є вибрати окружних організа-
торів, котрі мали би обовязок в призна-
ченім собі окрузі закладати нові відді-
ли, навідувати старі та подавати ін-
струкції від Голов. Уряду. Се були би
неначе агенти Р. Н. Союзу.**Редактора вибирає конвенція** — і
він є одвічальний за всі можливі страти
спричинені редагуванням часописи. —
розуміє ся, він мусить зложити бонд.
Інструкції як має поступати, надає йому
конвенція. Вправді аби „Свобода“ могла
мати добрий корм потребує відповідних
сил; отже чи то редактор сам чи за зго-
дою Уряду прибирає собі помічника о-
собу такою інтелігентну. Аби „Свобода“
могла бути цікава для загалу, мусить
подавати відомості із цілої Америки.
Добре, коли знайдуть ся охочі допису-
вачі, але як їх нема, або нема чим о-
платити, так помочю для редактора
суть щоденні англ. або які інші часо-
писи. Проте проєктує, щоби конвенція
ухвалила запенумеровати для „Свобо-
ди“ кілька щоденних часописей із го-
ловних центрів Америки, де мешкають
наші Русини, щоби із них подавали ці-
каві відомості (що до роботи і т. д.)
інтересуючі нас, бо в таких скоріше є
про все звістка, так само подбала о бі-
бліотечку белетристичну і історичну ру-
ську — як се є по всіх добрих видав-
ництвах — котра була би власністю
„Свободи“.Відзиває ся багато голосів, щоби
словенської „Свободи“ не видавати, я
також на се годжу ся, натомість пред-
кладаю, чи не добре було би застанови-
ти ся, аби „Свобода“ могла виходити
хоч два рази на тиждень при зменше-
нім обемі — розуміє ся, вели фінанси
на се позволять. Наші люди мають аж
надто вільного часу, отже місто прово-
дити час на непотрібних забавах охочі
будуть мали що читати і нераз про ці-
каві новини скоріше довідають ся та не
будуть потребували замовляти собі чужі
часописи — а також і других се за-
цікавить до читання. Колиж конвенція
подасть вказівки, котрих має тримати
ся гол. редактор, колиж дальше Р. Н.
Союз має лучити всіх Русинів без ріж-
ниці країв і вір, тож сама конвенція
вимагає дальше сего, що для Р. Н. Со-
за не треба вже **духовного управителя**.
Про се питання ніхто до тепер отверто
не висказав ся, неначе би бояв ся на-
рушити його. Я думаю, що если члени Р.
Н. С. і його урядники дійсно хотять у-
важати Р. Н. С. за свою твердиню, опо-
ру і охорону на будучність, так всьо
можливе будуть робили, аби Р. Н. Союз
з кожним днем зростав а все, що нано-
сило би шкоду, постараться ся усунути
або про се не тикати. А чи через уряд
дух. управителя Р. Н. Союз що зискав,
сумніваю ся. Отже проєктує, щоби **дух.
управителя в Р. Н. С. на дальше не бу-
ло**. Можуть деякі з того робити велику
квестію, як то мовляв, конвенція відбу-
де ся без Сл. Божої чи як? та ми не по-
гани! Відповідаючи на се вкажу от хоч
би на торішній конвенції на президен-
та: републіканську або демократичну,
де кожда з них запросила собі духовну
особу н. пр. демократична кардинала і
сей молитвою розпочав конвенцію. По-
дібно зробимо і ми на своїх. До того
конвенції будуть всегда по містах, де
вже суть наші євangelісти, котрі радо

відправляють Сл. Божу: отже бояти ся нема чого: — а иншої дієної роботи до тепер духовний управитель не сповнив, а если би навіть хотів був сповнити се, що до духов. управителя належало, так серед тих ріжно вірних членів, які має тепер Р. Н. Союз, се річ неможлива до виконання. Если би делегати хотіли мати доконче духовного управителя, то мусять уложити такі права, силою котрих дух. управитель мусів би робити а всі члени його приказам і розпорядженням мусіли би підчинятися. Бо права, які мав до тепер, суть жадні, если рівночасно нема сказано, яка кара чекає члена за невиконання його розпоряджень!

Проектує п. Колодій, щоби уряд менаджера знести. Можуть обійти ся без сего уряду організації більш і багатіше можемо і ми. Обовязки менаджера може в часті сповняти форман друкарні а в часті хтось з головних урядників.

§ 27. 1. каже, що в часі конвенції вибирає ся шконтруючий комітет, який перегляне всі книги і рахунки і здасть зі всего справоздане. Після моєї думки той § треба змінити. Іменно конвенція добре зробить, если наперед вибере такий комітет або ще ліпше, коли конвенція поручить екзек. комітету, щоби сей на два тижні перед конвенцією іменував із вибраних делегатів 5-членовий шконтр. комітет, котрий перегляне всі книги і провірить рахунки і майно Р. Н. Союзу і на конвенції здасть з того справоздане. Се буде і розумно і справедливо. Такий комітет буде мав час переглянути добре книги і рахунки і на конвенції буде. Як они сі рахунки знайшли, чи в порядку чи ні, мають заховати се в стислій тайні аж до часу свого справоздання.

Ще раз повторюю своє, що конвенції що два роки суть за часі. Если возьмемо протяг 6 літ т. є. до 1918 р., так наколи конвенції будуть що 3 роки, член Р. Н. Союзу зискають яких \$12.000.00 або \$20.000.00 річно. А если би ті гроші післати до старого краю на школи, так річних 10.000 корон, се був би красний дарунок від американських Русинів! А если остане звичайне руське „нехай буде як бувало“, так стратимо річно найменше яких \$2000.00! Крім сего часті конвенції не можуть добре вплинути на розвій самої організації. Звичайно по кожній конвенції лишають ся якісь квази — невдоволення і тривають они близько року. З слідуючим роком починає приходити до якого такого спокою, так зближаючи ся конвенція знов рани роз'ятрує. Отже і з сеї причини рідші конвенції суть користніші!

Дотеперішній § 9. установає, що кожний відділ, який би він не був т. є. складав ся чи із 6 членів чи 200, скоро він сповнив всі повинності взглядом Р. Н. Союзу, має право вислати одного делегата на конвенцію — і кошта подорожжя його і дієти в часі обряд конвенції покриває Р. Н. С. т. є. всі члени. Послідня конвенція в Клівленді коштувала \$12.500.00 — тогорічна винесе також тільки если не більше, бо відділів приросло отже і делегатів прибуде — а з тим і видатки конвенції збільшать ся! А є в Бозі надія, що за 3 р. прибуде ріжних відділів і відділків що не міра — а видатки конвенції які будуть, можна собі лиш подумати! Аби тим великим видаткам положити кінець я предкладаю так: Відділ, котрий не числить 25 членів, не має права вислати делегата на кошт Р. Н. Союзу але всі видатки делегата покриває сам відділ. Делегат відділу числячого 25—50 членів уповажнений буде до половини коштів самої дороги на рахунок на Р. Н. С. — решту покриває відділ. Відділ маючий 50 і більше членів посилає делегата на кошт Р. Н. Союзу т. є. Р. Н. Союз оплачує йому лишень дорогу гет і назад, — а дієти в часі конвенції утлачують відділи. Се буде мати такий наслідок, що кожний делегат буде старав ся щось робити на конвенції, бо опісля як поверне домів члени зажадають від него порохунок, що він доброго зробив за їх гроші для членів. По інших подібних організаціях відділи самі покривають всі видатки делегата, в нас можуть хоть в часті. Предкладаю далше, щоби в часі засідань Гол. Виділу дієту побирали лишень урядники позамісцеві, а місцеві ні! Позамісцеві мусять платити і за нічліг і за їджене а місцевий всего того не знає.

Предкладаю і кладу на совість кон-

венції, щоби привпоручила і приказала гол. секретареві, подавати що кварталю адресар всіх відділів. Се є доконче потрібне! Члени мусять знати і контролювати, чи і де суть які відділи. Інші організації понесли через брак такої контролю великі страти. Тисячі виплатили посмертного за неіснуючих членів в неіснуючих відділах! Се факт!

Оден на папери з'організував членів, за них платив зробив одного мертвим, взяв гроші і тільки було знати по ній і цілім відділі!

Фонд еміграційний і народний знести — а їх гроші обернути на новий фонд шкільний. Ми мусимо самі подбати о свої школи для своїх дітей ту в Америці, як також і за старий край не забути! Проектує: кожний член платить на сей фонд 7 цт. — із них 5 цт. на школи в Америці а 2 цт. до старого краю. Сей проєкт великої ваги, отже варта над ним призадумати ся. В школі наша будучність!

Фонд резервовий раджу піднести до 7—10 цт. Зі взгляду на будучу конвенцію змину плачення до Р. Н. Союзу, се річ потрібна. В тій цілі проєктую щоби конвенція вибрала 5-членовий комітет, який має перестудіювати всі можливі до прийняття системи плачення після віку і випрацювавши оден подали його до відома членам до евентуальної дискусії на сторінках „Свободи“.

§ 179. що до запомог в случаю утрати руки або ноги раджу змінити як також і § 175. що до виплат, як умре жінка члена. Думаю, що член, котрий стратить ногу або руку є більше нещасливий як тоді коли умре йому жена, рахуючи на гроші. Окалічений член сам є нещасливий і жена і діти нужду терплять. Бо ані сам мертви не може ані родини вижити не в стані. Отже проєктую, щоби член утративший руку або ногу дістав \$400.00, а по смерті жени члена виплатити лиш \$200.00.

Наш „Молодечий Союз“ дуже поволі зростає. Так далше не повинно бути, бо члени сего молодечого Союзу се суть будучі члени Старшого і хто відгадати може, чи они колись не будуть в переважній часті сими новими вступаючими членами до Старшого Р. Н. С.? Причина слабого зросту після моєї думки є ся, що вкладка до него є велика а в разі смерті мала заплата, і тому наші люди волять в чужих асекуровати свої діти як в мол. Союзі. Отже раджу, щоби конвенція рішила прийняти новий систем для Мол. Союзу от як має „Соединение“ або Пенс. Р. а Г. К. Еднота.

В кінці сею дорогою звертаю ся до г. рекорд. секретаря, щоби провірів стейтові права в Іллойс стейт (§ 76.) і об'яснив на конвенції, чи се правда, що если по смерті жени члена Р. Н. Союз виплатить йому \$400.00 то діти його по його смерті можуть випроцесувати цілу суму \$1000.00 на яку отець їх був осекурований.

Пишу се не щоби кому пошкодити або приподобати ся, але добро і будучність Р. Н. Союзу, з котрим і моя судьба яко члена є злучена, кажуть мені се зробити.

о. Д. Хомян,

член Р. Н. С. і делегат від. 43 в Сімсон, Па.

38.

Звичайно буває, що члени нашої організації, „Р. Н. Союзу“, передконвенційні свої уваги подають до загальної відомості всім членам Р. Н. Союзу в Америці і оголошують їх в органі особливо під розвагу панам та паням Делегатам та Делегаткам, котрі возьмуть живу участь в нарадах конвенційних днів. Па. Перечитуючи орган „Свободу“ можна бачити сего року живе заінтересоване членів будучою конвенцією; кожний, хто пише, старає ся своїми проєктами поставити нашу одну руську організацію на найсильніших підвалинах. Тож і мене, низше підписаного, зібрала охота написати бодай пару рядків моїх уваг.

1) Наша організація існує вже, дякувати Богу та початковим і теперішнім організаторам, 18 літ і була основана на народних підвалинах і лишень такою повинна на все позістати. Наша організація має назву „Руський Народний Союз в Америці“ яка то назва по

англицьки повинна звучати: „The Ruthenian National Union of America“.

Шануймо своє славне руське ім'я.

2) Початкові конвенції, а радше сказати малі засідання, відбували ся річно тому, бо сего вимагала початкова потреба. Пізніші конвенції почались відбувати ся що два роки аж до теперішнього часу. Чи і надалше Р. Н. Союз буде утримувати Голов. Конвенції дворічні? Наперед годі відгадати. Однак застановим ся добре над тим, чи часті конвенції суть користні і потрібні для організації чи ні. Если вони суть користні для організації то вони повинні відбуватись не тільки що два роки, але що року. Однак наколи переконаємось, що вони суть шкідливі, то після моєї думки, повинні відбувати ся як найрідше. Голов. конвенція Р. Н. Союзу під теперішню пору повинна відбувати ся що 4 літа тому, що дволітні конвенції нищать страшно організацію. От беру за примір час від конвенції в Філадельфії до Вілkes Берської. Всего 4 літа. Перед Філадельфійською конвенцією Р. Н. Союз мав понад 13.000 членів і колиб розвивав ся тим самим темпом далше, то певна річ, що через 4 літа повинен був би придбати дуже легенько 5.000 нових членів. Днес отже Р. Н. Союз повинен би числити що найменше 18.000 членів. А чому їх не має? До того ще й матеріально Р. Н. Союз стратив \$12.003.61, виплачуючи конвенційні видатки в Клівленд. Отже бачите, члени Р. Н. Союзу, тут ясно як на долоні, де маємо непотрібні видатки. Можливе, що дехто скаже: Русини зложили та Русини і забрали, себто делегати. Се правда. Але чи делегати мали яку користь з тих грошей беручи дієту? Найперше пан делегат купує собі новомодне убранє, хотя воно і недоконое йому потрібне. За убрание заплачив Німцєви, Англікові або Жидови. Значить, що заробив Німець, Англієць або Жид. Русин далше стратив купуючи колейовий тикет. Се одно. А друге: звичайно по конвенції буває невдоволене, політична борба: по кожній конвенції організація що найменше через 6 місяців упадає. Через других 6 місяців стоїть менше більше на рівні, значить, що організація через оден рік упала о яких 1.500 членів. Аж доперва рік перед конвенцією коли настане вже спокій, організація починає йти в гору. Отже чи не маю рації, що часті конвенції шкідять організації?

3) Если би сі величезні суми грошей, котрі видає ся на дволітні конвенції, бодай в одній третій часті дали члени Р. Н. Союзу на просвіт, на Русько-Укр. Американські школи для нашої молодіжи, то було би з того трояка користь для Руси-України. Перше: малибсьмо о много сильнішу організацію; друге: зашадилібсьмо значну суму грошей і третє та найважніше: малибсьмо свою інтелігенцію русько-американську.

4) Минуло вже 8 літ т маю с. р. від Ювілейної Конвенції, котра відбулась в Шамокін, Па. Але що Ювілейні та знову припадає Ювілейна Конвенція в Шамоківн, Па. Але що Ювілейні Конвенції ще більше потягають за собою видатків як звичайні, тому радивим, як найрідше справляти Ювілейні Конвенції.

5) Наша теперішня „Свобода“ виходить на 12 сторін. Яб був за тим, щоби її як орган Союзу видавати лиш на 6 сторін. Напрям має бути спокійний; у органі малоб заступати ся виключно інтереси і справи організації та поміщувати статі поучаючі тому, що острі полеміки шкідять розвою Союзу. Остало нам ще 6 сторін. З них можна зробити додаток або осібну часопись у якій можнаб вже писати гумористично та острійше.

6) Словенську „Свободу“ і на далше треба видавати, бо 4.000 членів в Союзі так само має голос, з котрим треба ся числити.

7) Добре би було заінтересоватись Молодечим Р. Н. Союзом. Значить підвистити запомогу і таким чином молод. Союз став-би горнути до своєї організації молодіж якаб покинула чужі.

Остаю з належитим поважанем

А. Шаршонь,
гол. касієр Р. Н. Союзу.

„Товариш“ організатор.

Соціалістичний „Робочий Народ“ пише: „Товариш, М. Попович, оден з найлучших бесідників і організаторів серед українських соціалдемократів в Канаді, виїхав тепер на організацію в Злучені Держави. Його талан вже і там дає ясні оwoчі його праці. В Нью Йорку зорганізував вже український відділ Американської Соціалістичної партії. Його приїзд горячо повитали товариші а „Новий Мір“ подав в сій справі кілька теплих слів. Ми зі своєї сторони бажаємо згаданому товаришеви як найкрасших успіхів в розпочатім ним ділі на землі Злучених Держав. Як доносить тов. Попович, то в скорім часі вибересь він в організацію поза Нью Йорк. Для того з всякими справами в цілі організації, треба зголошувати ся на адресу: М. Popovych, с/о „Novy Mir“, 242 Broome Str., New York, N. Y.“

Рівночасно з числом „Робучого Народу“ принесла нам канадійська почта лист слідуючого змісту:

„Winnipeg Man., Aug. 1st 1912.

Хвальна Редакціє:

Тиждень тому утік з Вінніпегу М. Попович, бувший організатор тутешньої Соц. Дем. Партії, і член „Ради Сімох“, до Сполучених Держав.

До мене зголосилось кількох молодих дівчат, як рівнож кількох „товаришів“, і передали справи, перші за „зведенє“, другі домагають ся сколектованя грошей.

Сли знаєте його адресу, прошу подати мені, а коли ні то прошу помістити в своїй часописи пошукуване за ним.

Theodore Stefanik

Notary Public

Commissioner in B. R. Etc.

854 Main St., Winnipeg, Man.“

Згадана тут „Рада Сімох“ є то та ославлена спілка, яка надуживаючи імені М. Січинського, нечесними способами колектує по всій Америці гроші ніби то для Мирослава а відійности на свої цілі. Коли другі, навіть укр. соціалістичні часописи, викрили перед кількома місяцями її „сделки“, вона, — правдоподобно в почуттю повного народного злочинства, — до сеї пори ще не найшли ні одного слова оправдання або вияснення. Член тої „ради“, тепер „організує“ в Сполучених Державах. Коли в такий сам спосіб, як про се пише ся в наведеним листі, то гратуємо ньюйорським „сіцілістам“ з нагоди набути так цінного „товариша“.

НА ПОГОРІЛЦІВ В СЕЛІ СТОРОНИБАБИ.

Зібрано в церкві св. Петра і Павла в Ansonia, Conn. за почином о. М. Даниловича суму	\$25.73
Оголошено в числі 32-ім	30.00
0192	Разом \$55.73

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА“ В ГАЛИЧИНІ.

о. Е. Бартиш зібрав між парохіянами в Детроїт, Міч.	\$4.00
На весілю у п. М. Вишиванюка в Філадельфії, Па. зложили гості	6.25
Оголошено в ч. 32-ім	12.85

Загальна сума \$23.10

(В попереднім числі в виказі жертводавців мильно подано „Іван Завєруха“ коли поправно має бути Михайл Завєруха, що отсим простує ся.)

СПРАВОЗДАНО КАСОВЕ „РУСЬК. МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА“ за місяць липень 1912 року.

Від.	Місцевість	\$	ц.
1	Shamokin, Pa.	15	60
2	Mt. Carmel, Pa.	1	00
3	Olyphant, Pa.	2	25
4	Jersey City, N. J.	2	50
5	Mt. Carmel, Pa.	3	50
7	McAdoo, Pa.	18	00
8	Elmira, N. Y.	3	25
9	St. Clair, Pa.	7	60
10	Ansonia, Conn.	4	50
11	Waterbury, Conn.	1	50
12	Yonkers, N. Y.	1	75
14	St. Louis, Mo.	5	70
16	Lansford, Pa.	—	—
18	Seymour, Conn.	1	00
20	Jessup, Pa.	9	50
21	Mayfield, Pa.	—	50
23	—	—	—
24	Shamokin, Pa.	—	48
25	Trauger, Pa.	—	75
26	Belle Vernon, Pa.	2	00
27	Glen Lyon, Pa.	11	50
28	Mahanoy Plane, Pa.	8	85
29	Rhone, Pa.	4	95
30	Breslau, Pa.	2	70
33	Northampton, Pa.	27	25
35	Whitney, Pa.	—	75
36	Scottsdale, Pa.	3	35
37	Chisholm, Minn.	3	75
38	Auburn, N. Y.	4	75
39	Syracuse, N. Y.	—	—
40	Edwardsville, Pa.	8	35
42	Passaic, N. J.	5	25
43	Simpson, Pa.	3	25
45	Philadelphia, Pa.	—	75
46	Plymouth, Pa.	10	58
47	Ambridge, Pa.	1	50
48	McKeesport, Pa.	6	35
53	Pittsburg, Pa.	7	30
55	Carnegie, Pa.	6	00
58	Ramey, Pa.	—	—
59	Leisenring, Pa.	6	15
60	Baltimore, M. D.	2	35
61	Dunlo, Pa.	2	50
63	Ford City, Pa.	2	50
65	Elizabeth, N. J.	2	75
67	Butler, Pa.	—	25
68	Ansonia, Conn.	1	13
70	Jersey City, N. J.	3	85
72	Alden Sta., Pa.	20	25
73	Providence, R. I.	1	35
78	Minersville, Pa.	3	50
81	Baltimore, Md.	—	85
82	New Alexandria, Pa.	2	00
83	Carnegie, Pa.	—	25
85	Hazleton, Pa.	3	00
87	Lancaster, N. Y.	2	60
90	Centralia, Pa.	—	25
91	McKees Rocks, Pa.	1	20
92	Taylor, Pa.	2	25
96	S. S. Pittsburg, Pa.	—	—
97	Marion Heights, Pa.	—	50
98	Shenandoah, Pa.	2	50
99	Wilkes Barre, Pa.	2	25
102	Cleveland, O.	—	50
104	Perth Amboy, N. J.	4	95
105	Nicetown, Pa.	1	00
106	Chicago, Ill.	1	50
107	Sayre, Pa.	2	48
108	New York, N. Y.	1	75
109	Ellsworth, Pa.	2	00
116	Chisholm, Minn.	—	25
117	New York, N. Y.	—	50
120	Spangler, Pa.	4	50
121	Trenton, N. J.	19	—
123	Scranton, Pa.	1	58
126	Beaverdale, Pa.	2	00
127	Buffalo, N. Y.	—	25
128	Lorain, O.	1	75
129	Sykesville, Pa.	1	75
130	Pittsburg, Pa.	1	00
132	McKeesport, Pa.	—	—
133	Newark, N. J.	2	55
135	Smoke Run, Pa.	1	50
136	Carnegie, Pa.	1	25
137	West Seneca, N. Y.	—	—
139	Oil City, Pa.	1	75
140	Youngstown, O.	1	75
142	Elizabethport, N. J.	4	65
144	New York, N. Y.	—	75
147	Allentown, Pa.	5	50
148	California, Pa.	1	25
156	Sheffield, Pa.	—	25
157	Donora, Pa.	4	00
162	Scranton, Pa.	2	25
179	St. Louis, Mo.	1	25
182	Dixonville, Pa.	2	00
185	Hazleton, Pa.	—	90
188	Ginter, Pa.	2	85
197	Swoyers, Pa.	13	50
198	Port Jervis, N. Y.	—	50
201	Whippany, N. J.	—	—
203	Brooklyn, N. Y.	—	—
207	Jeanette, Pa.	2	30
208	Kingston, Pa.	2	77
213	Bayonne, N. J.	3	83
217	Rochester, N. Y.	—	—

Від.	Місцевість	\$	ц.
222	Mahanoy City, Pa.	5	65
223	Port Buckley, Pa.	1	25
225	Desloge, Mo.	—	—
227	Derry, Pa.	1	50
228	St. Clair, Pa.	—	96
229	Scranton, Pa.	6	20
239	Philadelphia, Pa.	—	—
241	Newark, N. J.	—	25
244	Bellefonte, Pa.	—	50
245	Trenton, N. J.	4	75
246	Crompton, R. I.	—	25
247	Wilmington, Del.	—	75
249	Nanticoke, Pa.	1	15
252	Northampton, Pa.	2	25
255	West Newton, Pa.	2	50
257	Spring Valley, N. Y.	1	50
258	W. E. Pittsburg, Pa.	—	75
260	Taylor, Pa.	—	75
273	Hudson, N. Y.	—	50
276	Ambridge, Pa.	1	00
283	Auburn, N. Y.	2	25
285	Glassport, Pa.	—	25
286	Lorain, O.	—	50
289	Elizabeth, N. J.	2	00
294	Madera, Pa.	—	50
296	New Kensington, Pa.	3	00
298	Holden, W. Va.	—	—
308	E. St. Louis, Ill.	1	00

Весь прихід за місяць липень 1912 р. є - - - 408.86

З і с т а в л е н е :

Прихід за липень є - - - 408.86
Готівка з кінцем черв. остала 16.168.98
Процент до 1-го липня 1912

в банку - - - 149.62

Весь прихід разом є 16.727.46

Розхід за місяць липень є 15.00

Готівка з кінцем липня
остав - - - 16.712.46

Дм. Капітула, г. предс.,
А. Шарпсон, г. касієр,
С. Ядловський, г. секр. ф.

За рідний край.

(Дальше).

Він сам не знав, що йому робити. Бо як що він, появивши віру Жанні, поведе її до короля, то люде можуть сказати: „Вона з нечистим знаєть ся, а він веде її до короля, мабуть і сам такий“. І йому, може бути лихо за се. Як що-ж він відішле її геть, то можуть сказати: „Бог посилає нам поміч, а він проганяє її, то се він зрадник“. І знову йому лиха не минути.

Думав він, думав і пішов до попа порадитись. Піп надумав таке зробити. Він одяг ся, як до служби, узяв хрест у руки і вдвох з капітаном пішли вони до колісника, де Жанна на квартирі була. Прийшовши піп туди, зараз почав читати над Жанною усякі молитви, щоб вигнати з неї нечисту силу, бо думав, що вона в ній сидить. Але ніяка нечиста сила з Жанною не виходила, а Жанна розумно й побожно розмовляла з попом та з капітаном і зважливо казала, що тільки вона виратує Францію. Обоє — і капітана, й попа — дуже вона вразила, і вони пішли від неї дуже злиновані.

Тим часом чутка про Жанну та про те, що до неї ходили піп та капітан, пішла по всьому городу. Люде збігали ся до колісничкової хати, щоб подивитись на Жанну та послухати, що вона каже. Їй поняли віру і вже почали казати про капітана Бодрікура, що він зрадник, бо не хоче зважати на видиму поміч, що Господь посилає Франції. Один пан сказав Жанні.

— Не хочуть відвести тебе до короля. Мабуть уже так судило ся, щоб Франція загинула, а ми щоб поробились Англійцями.

Жанна відмовила:

— Ні, так не буде. Я дійду до короля, хоч би мені довело ся лізти навколішках, бо опріче мене ніхто, ні королі, ні князі, не визволять Франції. Опріче мене ніхто королеви не допоможе.

Потім вона додала журливо:

— Я знаю, що се не моє діло воювати. Мені краще було б сидіти за прядкою біля матери, але я повинна зробити те, що велить мені мій Володар.

У неї спитали:

— Хто твій Володар?

— Бог! — одмовила Жанна.

Тоді двоє лицарів записягло, що допоможуть їй побачити ся з королем.

Капітан Бодрікур усе не зважував ся сам, своєю волею, везти Жанну до короля і повіз її до свого начальника, а тим часом написав королеви лист про неї. Мабуть король відписав, щоб привезти Жанну, бо капітан почав лагодити ся везти її. Вокулерці скинули ся грішми і купили їй коня та легеньку зброю.

Чутка про Жанну дійшла і до Домрему. Батько та мати її та брати прийшли й почали прохати, щоб вона вернула ся з іми до дому, а не їхала до короля. Вони дуже плакали, просячи її. І Жанна плакала, та хоч як жалко було їй покидати своїх, а вона не зостала з іми і таки поїхала до короля.

З Жанною їхало чимало лицарів та жовнірів. Вони неоднаково думали про неї. Одні казали, що вона свята, а другі думали, що в ній нечиста сила сидить. І ті, неприхильні до Жанни, навіть хотіли нишком укинути її в річку, а потім сказати, що нечиста сила вхопила її. Але Жанна була така тиха, щира та ввічлива до людей, що вони не зважили ся зробити того. А поки доїхали, куди треба, то вже всі були певні, що Жанна визволить Францію.

III.

Орлеанська дівчина.

Король жив тоді у городі Шіноні. І він сам, і його жінка та теща, і всі, що були коло його, дуже нетерпляче дожидали Жанни. Усім було цікаво подивити ся на дівчину, що думала визволити Францію.

Нарешті року 1429, у місяці лютому, Жанна приїхала до Шінону. Теща та жінка короля щиро її витали, бо вірили, що вона pomoже королеви, а король та всі інші думали про неї так, що або нечиста сила в ній сидить, або просто дурисвітка вона.

Увечері поведено Жанну до короля.

У світлиці королівській було дуже пишно, усе так і сяє. Там було багато лицарів, та панків усяких пишно повбраних. Та Жанна не збентежала ся серед тієї пишноти. Вона підійшла до короля, вклонилась йому й сказала:

— Королю, Господь каже вам через мене, що незабаром ви коронуетесь у Реймсі і зробитеся королем над усією Францією.

Король почав розмовляти з Жанною і побачив, що вона і не чарівниця, і не дурисвітка. І тоді він зробив ся прихильніший до неї.

Як побачили царедворці, що король й жінка його й теща ласкаво поводять ся з Жанною, то й собі стали ласкавіші до неї. На квартирі в неї було завжди повно людей. Та вона того не запишлась і зо всіма розмовляла просто і ввічливо, але завжди, зважливо казала, що тільки вона може визволити Францію і прохала дозволити їй вести військо до міста Орлеану.

Тим часом і в городі Орлеані почували про Жанну. А Орлеанцям уже зовсім скрутно було. Англійці облягли місто і не пускали возити туди харч. В Орлеані почав ся голод і Орлеанцям доводилось віддати місто Англійцям. А як би Англійці взяли Орлеан, то пішли-б вони тоді на Шіноні.

нон, короля або б у бран узяли, або б прогнали та й підгорнули-б усю Францію під себе. Ото начальник з Орлеану й написав до короля, щоб прислав Жанну з військом до Орлеану. Король може-б і зараз післав туди військо, так найстарший міністер не радив. Він казав:

— Англійці глузуватимуть із нас, що в нас уже не стало кому військо до бою повести; так тепер пряха над військом порядкує. Та й що ще архирей скажуть? Може ще й нам лихо буде, що чарівниці військо доручили. Тоді король припоручив ученим ченцям поговорити з Жанною, що ще вони про неї скажуть. Ченці довго розмовляли з Жанною, розпитували ся, як се почало ся з нею, і Жанна їм усе оповідала.

Один чернець сказав:

— Але як що Бог хоче виратувати Францію, то нащо йому військо? Він і без війська зможе се зробити.

Жанна відмовила:

— А, Господи! — військо воюватиме, а Бог pomoже йому подужати. Ще один чернець сказав:

— Але як що ти не виявиш нічим, опріче як словами, що кажеш правду, то король не дасть тобі війська, щоб ти не занепастила його.

Жанна сказала:

— Хай пошлють мене до Орлеану з невеликим військом, тоді побачите, що я кажу правду. Моя правда тим виявиться ся, що я прожену ворогів від Орлеану.

Нарешті і архирей сказали, що Жанна не чарівниця; тоді вже король з міністром не побояли ся послати її з військом на підмогу до Орлеану.

Жанна була невимовно рада, що нарешті таки їй дозволено ратувати Францію. Настав і той день, у який військо мусіло рушати з Шінону до Орлеану. І Шінонці, і багато людей з інших сіл вийшли подивитись, як рушатиме військо, йдучи ратувати Францію. Жанна вдяглась у воєцьку одержу, тільки білу, взяла в руки білу французьку хоругву та й виїхала поперед війська. Військо рушило за нею, а за військом пішли всі люде, щоб провести свою ратівницю за місто.

Йдучи Жанна з військом, давала йому свій порядок. Вона не дозволила жовнірам піячити, лаягись, грабувати людей, і військо слухало її. Вони вірили, що Жанну післав Бог, корились їй. Військо покращало. Зачувши люде, що Жанна йде визволити Орлеан, звідусіль сходили ся до неї і прохали прийняти їх до війська. І Жанна привела до Орлеану військо далеко більше, ніж вивела з Шінону.

Увесь Орлеан вийшов Жанні на зустріч. Святики, народ, жінки, діти кидались під ноги її коневі, щоб тільки доторкнути ся їй до ніг, до одежі, бо вважали вони її за святую. Тоді повелено їй на мешканє до найповажнішої у всьому Орлеані жінки. Там їй поставили пишну вечерю, але вона з'їла тільки трохи хліба. Потім вона попрощала, щоб написати від неї листа до Англійців. Ось що вона в тому листі писала:

„Королю англійський і ти, князю Бедфордський, що звет себе найстаршим у Франції, слухайте волі Божої: „віддайте державу дівчині, що Бог її послав“. А ви, воляки, що стоїте тепер під Орлеаном, — звертайтеся у свою землю. Коли-ж ти, королю англійський, не послухаєш мене, то я присилую тебе піти. І будьте певні, що Цар Небесний, пішле мені більше сили, ніж у вас у всьому вашому війську“.

Потім вона вмовляла їх помирити ся і кликала в Орлеан умовляти ся про згоду. Та Англійці тільки глузували з Жанниного листа, називали її мужичкою, чередничкою і не пустили назад того Француза, що привіз від неї листа, і взяли у бран, хоча звичайно на війні так ведеть ся, що післанців у бран не беруть.

(Дальше буде).

В справі Календаря Р. Н. Союзу на 1913-ий рік.

Ухвалою Головного Виділу Р. Н. Союзу поручено підписаному зладжене і зредатоване календаря Р. Н. Союзу на 1913-ий рік. Щоб вивязати ся з наложеного обов'язку як найкраще, та щоби Календар нашої організації під кожним зглядом міг відповісти усім вимогам, бож се від ряду літ однію руська книжка, яка опускає друкарську прасу в Америці, отсим запрошує ся до співучасті як найширший загаль.

Передовсім у кого є хист і талан писарський зволить надсилати малі повістки і оповідання. Першешство будуть мати оповідання і образці з життя американських Русинів, а опісля історичні. Поодинокі оповідання зі згляду на невеликий обем книжки не може перевисшати 6 сторін друку великої 4-ки.

Праці наукові, популярно-научні розвідки і т. п. В тім напрямі пожадано-б було, щоб Вп. автори передше порозуміли ся з редактором календаря, аби не вийшло таке, що прислано-б дві праці, на ту саму або дуже схожу тему. Научні розвідки рівнож повинні держати ся в вище зачеркнених рамках.

Попри безсмертну славу (лаврові деревця вже засаджені) кожний автор, якого оригінальна праця найде приміщене в календарі Р. Н. Союзу на 1913-ий рік, є управнений до гонорара по 2½ цента за стрічку друку (в одній шпальті).

Охочі перекладати дещо чи то з белетристики чи то научно-популярні розвідки, зволить ласкаво рівнож порозуміти ся з підписаним, щоб уникнути есентуальних заводів. Гонорар: 1 цнт. від стрічки друку (в одній шпальті).

Вп. п. автори зволить есентуальні свої праці присилати в той спосіб, щоб вони найшли ся в руках редактора календаря найдалше по день 1. вересня 1912-го року. Усі праці, які надійшли пізніше, безумовно не будуть могли бути углядені.

Фотографії Братств і Товариств. От-сі відділ Р. Н. Союзу а також кружки сьвітацькі, театральні і т. п., які хотіли, щоб їх фотографії були поміщені в календарі на 1913-ий рік, зволить їх прислати до рук редактора найдалше по день 1-го серпня с. р. Рівночасно з фотографією просить ся прислати чек або моней ордер виписаний на ім'я „Свободи“ на суму 5.00 дол. Сі гроші уживе ся на покриті коштів виладження з фотографії пригожої до друку кліші. Місце в календарі безплатно. Пожадано було, щоб оті товариства, що схочуть помістити в календарі свої фотографії, рівночасно з ними прислали і коротеньку історію свого товариства. Отся історія мусить бути писана як найбільше звязло і не буде гонорована.

Оголошення. Календар Р. Н. Союзу, який розходить ся в кількадесть тисяч примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Русинами. Хто має якийсь бизнес, а залежить йому на тім, щоб про него знало як найбільше людей повинен дати своє оголошення до календаря Р. Н. Союзу. Ціни суть вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 25.000 примірників. Ціла сторона, величини 9¼ цалів через 6 цалів коштує 25.00 дол. Місце на окладниках та спеціальні сторони доросше, після умови. Ців сторони величини 4½ через 6 цалів коштує 15 дол.; чверть сторони, величини 4½ через 3 цалі 10 дол. Найменше оголошення може обіймати 3 через 2 цалі і коштує 5.00 дол. Хто хотівби в своїм оголошенні помістити також і фотографію чи то свою чи то свого бизнесу, мусить прислати з ньої готовий до друку кліш; если ні, то поносить кошт виготовлення такого кліша з фотографії, то значить, що його оголошення буде о стільки доросше коштувати, кілько винесе кошт виготовлення з фотографії друкарського кліша.

Текст оголошень мусить знаходити ся в руках редактора календаря найдалше по день 1-го вересня. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безумовно не будуть друкувати ся.

Хтоб хотів зайняти ся збиранням оголошень до календаря, зволить листовно зв'язатися до упорядника по близкім ін-

формації. За труд даємо значний процент.

З горі зазначає ся, що всякі оголошення від фірм „лікарських“ що то лічать листовно на соки миль, дальше оголошення покутних „банкирів“ без урядової за поруки, та всі такі оголошення, з яких на перший погляд пізнати, що вони суть обчислені на ошуканство легковірних, не можуть бути поміщені в календарі Р. Н. Союзу.

Ант. Цурковський,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОЗІР!

Кожний Русин повинен мати славу Літургію (св. Службу Богу) Східно, греко-католицького обряду в Англії, щоб в Америці він і його діти та приятелі могли на всякий час знати, яка вона є по англії. Прошу бабуть отже

Літургію св. Йоанна Златоустого в церковно-славянським і англіїським явицях, переведеною через Др. Андрея І. Шапана.
Ціна 25 ц. Ціна 25 ц.

P. J. KENELY & SONS
44 BARCLAY STREET, NEW YORK, N. Y.

Михайло Угорчак, NEW YORK CITY
500 E. 11-th St.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,
„опожичав“ різні українські і інші костюми та представлення і характеризує по низьких цінах. Замовлення приймає що найменше на 8 днів перед представленням.

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕВНИК

випозичає каричі на весілля, хрестини і всім другім забавам.
115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

R. J. Glick Агент асекураційний від огня.

Офіс знаходиться в WILLIAM McCONNEL BUILDING (15-30)

SHAMOKIN, PA.

Вже вийшла нова, довго ожидаана книжка, а то
ВЕЛИКИЙ РУСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ ТЛУМАЧ, п. 3:

„ПРОВІДНИК“ або практичний підручник до науки англіїської мови в короткім часі без помочи учителя.

ПРОВІДНИК сей обіймає 320 сторін друку великого формату а містить: руську і англіїську писану і друковану азбуку, легку практичну граматичку, розговори на всякі случаи, гарний і повний англіїсько-руський і русько-англіїський словар, поділ часу, міри, ваги, взори англіїських і руських листів і т. д. — Ціна Провідника \$1.50, в полотняній оправі з золотим витиском \$2.00. — Крім сего поручаємо нові книжки, які Руська Книгарня видала на днях своїм накладом або закупила: 1) 36-рих церковних пісень під нотами 60 цнт., 2) Чому поли не женять ся? 10 цнт., 3) Чого учив Ісус Христос? 15 цнт. — Пишіть за нашими Каталогами на адресу:

RUSKA KNYHARNIA, 850 Main Str., Winnipeg, Man., Canada.

Позір!
Українці!
Позір!

Сі портрети суть величини 16x12 цалів, чудової роботи.
З сего часті доходу призначена на українські школи в Галичині і для того ся спродан буде тривати тільки 14 день. — Гроші посилати в рекомендованих листах на адресу: WALTER SEMENIUK, 3236 CHESTNUT ST., PHILADELPHIA, PA.

Позір! Важне, дуже важне! Читайте!

Ручино за те, що ніде не дістанеш шифкарти до краю або в краю дешевше, як у нас (стараємо ся о Ваш багаж і віталі).

Ручино кождому за вільний переїзд через границю і паспорт від консула російського.

Ручино за те, що відомий агент не вишле Ваших грошей до краю дешевше, безпечнійше і скорше, як тільки ми.

ISIDOR HERZ CO., 422 7th Ave., NEW YORK CITY. (близько 34-ої улиці).

100 К. за 20 дол. 40 цнт.
200 „ „ 40 „ 80 „
50 рублів за 26 дол. 15 цнт.
100 „ „ 51 „ 80 „

Ручино за те що ніхто не потрапить борзо, успішно і так дешево залагодити Ваші справи нотаріальні, процесові, контракти, акти і т. д.

Ручино безумовно кождому задоволене у всім, а чим лиш до нас зверне ся.

BULL DURHAM — ПЕРВОРЯДНИЙ ТЮТЮН.
Улюблений гатунок через 52 літ.

52 літ заслуженої слави — се найліпша рекомендація тютюну „BULL DURHAM“. Про його якість свідчить і та обставина, що попит за ним стоїть завжди на першій місці поміж усіма якими родами вельмих тютюнів. В однім тільки минулому році розійшло ся „BULL DURHAM“ тютюну 352 мільйонів мішочків.

„BULL DURHAM“ надаєть ся так добре до фак як і на папіроси. Продаєть ся в мусульнових мішочках по 5 центів за штуку; з одного такого мішочка буде найменше 40 папіросів. За таку малу ціну дістаєть найліпший, найчистіший тютюн, котрий своєю якістю перевищує всі інші гатунки. Переконайте ся самі і скажіть, чи знайдете який инший тютюн, котрий смакував би Вам більше ніж сей славний „BULL DURHAM“.

Правдивий

“BULL” DURHAM

єсть загально уживаним тютюном до люльки і на цигарети. МОЖЕТЕ СРКУТИТИ СОРОК ЦИГАРЕТОК З ТЮТЮНУ, НАХОДЯЧОГО СЯ В ОДНІМ 5-ЦЕНТОВІМ ПОЛОТНЯНИМ МІШОЧКУ. „БУЛ ДОРГЕМ“ ТЮТЮН ДО КУРЕННЯ В ПОЛОТНЯНИМ МІШОЧКУ МОЖНА ДІСТАТИ УСЮДИ ЗА 5 ЦЕНТІВ.

Пачка цигаретових паперців дає ся даром.

BLACKWELL'S DURHAM TOBACCO CO.
STOCK OWNED BY
THE AMERICAN TOBACCO COMPANY.

Книжки

котрі можна дістати в друкарні „Свободи“:

	цнт.
Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з життя народу	15
Бери та читай	30
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина св. Николая, драматична гра для дітей	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про звір'ята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до свідомости	10
Емігрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадалий народ	20
Народний рух австр.-угор. Русинів	15
Оповіданє про Алі Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповідання про заздрих богів	10
Про нутро землі	25
Покуса	10
Про кінець світа	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русином	10
Релігійні віровання	20
Русько-англіїський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна німста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітничка драма	15
Товариска ворожка	15
Хто з чого живе	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на землі, з 20 образ.	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Молитвенники і книжки богослужбні та релігійні.

Звичайна оправа.

Збірник	1.90
Збірничок	1.30
Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами ..	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицький	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Збірничок	55
Збірник найкрасших пісень перк.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I. ...	25
Ангельський хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами ..	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими букв.	1.80

Друки.

Метрики шлюбні	3
Метрики смерті	3
Помяник за померших	10
Папір листовий з вінетами, оден ..	2

Замовлення належить висилати на адресу:

SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГолошень В „СВОБОДІ”.

1) **ОГОЛОШЕННЯ БИЗНЕСОВІ**, які йдуть довгий час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціальної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові **ОГОЛОШЕННЯ БИЗНЕСІВ** по 3 цнт. від слова за кожний раз.

ДРІБНІ ОГолошення, як: мітинги брацтва і товариств належачих до Р. Н. Союзу поміщає ся безплатно один раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союзу”.

ОГОЛОШЕННЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтва і товариств належачих до Р. Н. Союзу, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЕ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і інші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 цнт. 2) Належитість за всяке оголошене мусить бути прислана з гори та в цілості. В протинім разі оголошене безсильно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошення можна присилати також поштовими марками.

3) Кожде оголошене мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часопису, в якому воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописі фірм редакція не приймає ніякої відвічальності.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописі, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошене несовісної фірми; крім сего редакція доложить всіх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальності.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошене, не подаючи зрешт.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бізнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцяють в оголошенні.

8) В оголошенні мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) Оголошення мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошення редакція не висилає ніяких поквитовань.

Молочні фарми. Фарми 200 акрові, величезні гарні забудови, 20 коров, Holstien коні, машинерії, тельса; ціна \$4000, виплата \$1000. Дохід за молоко \$7.00 денно. — Фарми 100 акрові, гарні будови, 12 коров, коні, тельса; дохід з молока \$4.00 денно. Ціна \$2000; виплата \$700.

Ріжні менші фарми. Даємо 15 літ часу, 5 процент. Церков на фармах. Много Русинів.

Julian Raymond

P. O. BOX 983, LOWVILLE, NEW YORK.

ПОЗІР! **ПОЗІР!**
ує ті, що змінюють свої адреси.

Експедиція нашої часописи просить усіх тих Вп. Родимців, читачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешкання, повідомлювати про се адміністрацію „Свободи“ після поданого нижше вірця:

Член відділу Р. Н. Союзу ч.....

Ім'я і навісно має звучити

Моя стара адреса звучить

Прому посилати „Свободу“ на нову адресу, яка звучить

Просимо згадати собі сей вірець і після того вірця змінити, в разі потреби, свою адресу.

СВОБОДА

83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Одинокий руський адвокат на цілу Америку.

Доктор прав

ЮЛІАН ЧУПКА,

полагоджує всі справи американські. Понеже др. Ю. Чупка був адвокатом в Галичині, для того полагодить Вам найліпше всі справи процесові, спадкові і війскові в Галичині, спорядить повномочія, контракти і всі правні документи і перепроводить інтабуляції. — Адрес:

Dr. Julian Czupka,

P. O. 372. 3 N. Main Str., WILKES BARRE, PA. LUZERNE CO.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школі або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. Станьте ся незалежними. Наука триває 3 місяці; по її скінченню видаємо диплом. Адресувати: Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery, 229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Фарми! По що Вам їхати до Канади або до Альберти, коли тут в околиці Пітсбурга в Албїон, Па. суть добрі а тані **ФАРМИ НА ПРОДАЖ.**

Земля добра і урожайна, воздух і вода знамениті. Нас тут є около 18 руських фамілій. Обходжене ся з людьми тут добре. Зі всіми питаннями що до тих фарм прошу удавати ся на адресу:

ANDY PELECH,

R. F. D. Nr. 3. Box 66, Albion, Pa.

Ім. з 17 камінцями
ЖЕЛІЗНИЧІЙ ГОДИНИК
для мушин

і жінок, накручує ся без ключика, позолочуваний, з гаранцією на 20 літ, подвійні куверти красно вкривані. Ходить безсильно точно на спеціально зроблений для людей, котрі роблять при желізничних, і гарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми виплемо сей годинник на кождо адресу за посліплатою (C. O. D.) \$5.75 і за зворот пересилки, з тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і если ему не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у книжного купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланцюшок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO

1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Отарайте ся пізнати та пізнити складати свої ошадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші ошадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контролєрів. Продаємо **КОРАБЕЛЬНІ МАРТИ** на найліпші лінії, а **ГРОШІ** до краю висилаємо по поштовім курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

COR. 14th & CARSON STS.,

South Side Pittsburgh, Pa.

Д. В. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Вучак, урядн. банк.

THE FIRST NATIONAL BANK
OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00.

Надзича і нерозділені зиски \$100.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банковий бізнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий світа. Позичає гроші на реальности. Депозита сего банку подвоїли ся протягом послідних 5 літ і виносять тепер около \$500.000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Д-ра RICHTERA

RAIN-EXPELLER.

Д-ра RICHTERA ВСЕСИЛЬНИЙ ВНІШНИЙ СЕРЕДНИК ПОВИНЕН БУТИ В МЕДИЧНІЙ ШАФ. ЦІ КОЖДОЇ ФАМІЛІІ.

Він проганяє ревматизм, подагру, біль в бедрах та в клубових сугавах і невралгію.

Усуває швидко всі болі та затверділости сугавів і м'яснів. Знаменитий на вивихнення, хромість і стовчення.

Скорий лік на простуду, інфлюенцу, біль горла, затамоване віддику або тяжке віддихане.

Не дайте ся ошукати. Правдивий находить ся в представленім тут пуделку. По 25 центів і по 50 центів флашинка в аптиках.

F. Ad. Richter & Co.

American House, 74-80 Washington Str., NEW YORK, N. Y.

РОДИМЦІ! ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЬ!

Телефон Orchard 6085

Час попірати своїх земляків, а не ворогів нашого народу. Загляньте у вільний хвилі до моєї канцелярії побіч руської церкви, а переконаєтесь, що знайдете там поміч і пораду у всіляких кло-

потах і справах старокраєвих судових, маєткових і військових. — Если хто з Вас має процес в краю, або хоче стягнути гроші від свого довжника в краю; хто має справу спадкову або хоче продати або купити грунт в старім краю — то знайде у мене совістну, фахову і дешеву пораду і поміч. Крім того продаю шифнарти на всі найліпші лінії і найтанше. До краю від 23 до 27 доларів, з краю до 28 дол.

Також продам фарми, дома і лоти в найлутших місцях по найдешевших цінах. — Порада безплатно. На листи відповідає ся відворотно.

H. CZARNECKI, 30 E. 7th Str., NEW YORK CITY.

ПАПІРОСИ „ZIRA“
МОЖУТЬ ВДОВОЛИТИ КОЖДУ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ.

В нинішніх часах подібуеть ся усеюди таку силу найрізноморідніших папіросів, що пересічному курцеві дуже тяжко визнати ся, з яких іменно сортів вирібляють ся ті папіроси і котрі з них заслугоють на признає.

Богато курців, які привикли до куреня папіросів європейського виробу, запевняють з усею рішучістю, що нові папіроси „ZIRA“ їм найліпше смакують, бо вони зроблені з найліпшого турецького тютюну і визначають ся такими прикметами, яких інші роди папіросів зовсім не мають.

Папіроси „ZIRA“ продають ся по всіх крамницях — 10 штук за 5 центів. Ціна маленька, а якість перворядна. Вскладім пуделку папіросів „ZIRA“ находить ся гарний шовковий платок до цілий декорацийних.

ZIRA Cigarettes

10 for 5 cts

Знамените курене

СПОРЯДЖЕНЕ З НАЙЛІПШОЇ МІШАНИНИ ТУРЕЦЬКИХ ТЮТЮНІВ, ЩО ВДОВОЛЯЄ УСІХ КУРЦІВ.

Чудові шовкові несподіванки находить ся в кождій пачці „Zira“. Складайте сі чуда з шовку! З них можна зробити обрусини і заголовки о артистичних взорах.

ПРОДАЄСЬ ПО ВСІХ СКЛЕПАХ.

P. LORILLARD COMPANY

Найвисше забезпечене \$100,000.00

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся агентам кривлюю і брехливою рекламою. Ям вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте джгана, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Агент і банкір складає заруку в державну касу. Заки повірате кому свій грім, чи то до перековани, чи переслана до старого краю, поперед переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований грім.

Я аложив в державній касі **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.** як заруку для вас

Тому ямте, що треба уникати непевних банкірів. До наших послуг є старий, опитний Агент, який висилає 100 корон за \$20.43, 200 корон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00. Продає шифкарти до Європи і до Америки, робить контракти, повновласть та полагоджує військові справи, а усе те робить

дешево, совісно і точно.

Пштіть по подробиці курсу і ціни шифкарт. Відповідаю відворотною поштою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York.

Найвисше забезпечене \$100,000.00

В МІСЯЦЮ ЛИПНЮ ПРИСТУПИЛИ СЛІДУЮЧІ НОВІ ЧЛЕНИ ДО Р. Н. СОЮЗА:

Товариств. „Мир” в Філадельфії, Па.
В. 324. Угорчук Олек., Ясінчук Михайл., Коцюк Мих., Лапушак Федор, Дибчак Дмитро, Горінь Григ., Бабяк Олекса, Гельнер Мих., Фартушевський Олек. Грещук Юрій, Захарчук Гнат, Захарчук Стефан, Кравець Іван, Филичук Іван, Прокопчук Юрій, Закутинська Катерина, Межвинський Іван.

Братство сьв. Ан. Петра і Павла в Бутлер, Па.

В. 325. Вільгельм Франц, Волошин Михайл., Смільчак Михайло, Бобик Вас., Валькович Симеон, Волянський Петро, Чорний Федько, Лев Федор Федячко Василь, Федун Павло, Федячко Стеф., Вовк Йосиф, Янко Петро, Козак Антоній, Мороз Михайло, Височанський Петро, Кання Федор.

Братство сьв. Івана Хрестителя в Торонто, Онт. Канада.

В. 328. Сукота Гарасим, Баран Павло, Андрух Ник., Погорівка Гринько, Кривуцький Вас., Хапис Теофіл, Пиріг Пилип, Купницький Теодор, Горгота Василь, Пановик Данило, Козак Павло, Козак Андрей, Карабін Юрко, Гонтар Теодор, Радечий Іван, Гуменюк Яцко, Олійник Михайло, Сьвірський Іван, Затишка Василь, Чепак Андрей, Долішній Петро, Пиріг Михайло, Шафранська Фотина, Беш Гриць, Салужак Михайло, Люкудз Матей, Троян Киприян, Накальський Василь, Подлузевич Михайло, Трендовацький Николо.

В. 1. Вивюрка Леон, Венарчик Петро, Кучма Осиф, Басалига Ігнатий.

В. 2. Яжембук Антін, Воргач Стеф.

В. 3. Яблонський Яків.

В. 7. Лапанюк Ант., Вільцянський Мих., Фалатович Стефан, Кот Іван, Лоза Лука, Патриляк Мих., Плясконос Тео.

В. 8. Мурей Андрей.

В. 9. Муляк Теод., Муляк Вас., Качмарик Іван.

В. 14. Завідний Іван, Дзвінчик Ів., Гавраняк Стеф., Гавраняк Марія, Костишак Петро, Ключка Іван.

В. 15. Кравчук Мих., Олійр Юрко.

В. 16. Рудавський Мих., Шкардзюс Йосиф.

В. 20. Римаши Мих., Шкуманич Ст., Лисик Ілько, Базавло Григ., Гулдевич Стефан, Сенків Корнило, Рутковський Францішек.

В. 22. Саш Іван, Майкович Мих.

В. 25. Смеречняк Іван.

В. 28. Гіряк Андрей, Гричишин Михайл., Ревера Лука, Цебринський Ст., Оршавка Григ., Карпав Іван, Гупало Николой, Гісловський Іван, Джама Дм., Бойко Василь, Гевко Василь, Горбач Стеф., Гузий Федор, Семанчук Николой, Кудлик Семан, Угрин Николой, Костишак Іван, Вересюк Василь, Грицко Ів., Трияновський Кондрат, Гарбіст Ник.

В. 29. Каплиш Гавриіл, Каплиш Михайл., Грубер Кароль, Вархол Митро, Пилишю Сильвестер.

В. 31. Сидор Василь.

В. 32. Софар Іван.

В. 33. Цигилик Николой, Стеців Іван, Цекун Атаназ., Гвозда Андрей, Коваль Василь, Кріль Михайл., Сенік Дм.

В. 35. Смоляк Дмитро.

В. 37. Мельник Стефан, Макара М., Фондак Михайл., Жеребний Анд., Сивак Стефан.

В. 38. Баран Іван.

В. 40. Голодинський Михайл., Качмар Осип.

В. 42. Оленяк Матвій.

В. 43. Гогоц Іван.

В. 46. Мацейко Михайл.

В. 53. Кордіак Стефан, Гутник Анд.

В. 56. Кітляр Петро, Ярош Михайл.

В. 61. Бочко Йосиф, Малиновський Іван, Швець Петро.

В. 63. Кус Петро, Романик Митро, Прешлипський Еліаш, Прешлипський Теод., Микитин Іван, Жураковський Ів.

В. 65. Дончак Павло.

В. 70. Попайла Софрон, Ядловський Стефан.

В. 72. Палух Іван, Рудавський Вас.

В. 73. Витязь Іван.

В. 76. Мазуркевич Іван.

В. 78. Максим Іван.

В. 79. Циган Николой, Сітовчак Николой, Пацай Стефан.

В. 80. Клаванич Френк.

В. 81. Букат Іван.

В. 82. Войтко Йосиф.

В. 85. Званц Стеф., Капусцінський Нестор, Двудіт Ник., Маковяк Йосиф.

В. 90. Яромій Мих., Циб Михайл.

В. 91. Кантор Ярина, Колодій Зофія, Войтович Анна, Красовська Гелена, Мочій Маланка, Данько Салька, Білий Томко, Іванців Павло, Кузьма Дмитро, Фецькович Юрко, Лапица Анд., Беркош Юрко, Козак Григ., Хомик Гелена, Рудзінська Христіна, Куйбіда Явдоха, Сидір Текля, Вавринів Анна, Плекон Анастасія, Стронська Паранька, Олійник Олександр.

В. 92. Бойко Дмитро, Пастушенко Демко, Гавришко Стефан.

В. 96. Скарбут Василь, Піцкий Михайло, Стецевич Петро.

В. 98. Онигик Стефан.

В. 99. Білобран Микола, Васько Гаврило, Штур Трофим, Копистинський Іван.

В. 103. Войтов Йосиф.

В. 106. Малець Ст., Слівінський М., Москаль Іван, Гриньків Вас., Турко М., Кіт Іван.

В. 108. Музика Олекса, Підгайний Николой, Соколовський Іван, Сікора Михайл.

В. 109. Фариняк Григ.

В. 111. Катинський Йосиф.

В. 113. Гочак Федор, Войник Атан.

В. 114. Гайдук Іван, Богняк Юрій, Печерський Йос., Калинич Михайло, Семанович Адам.

В. 115. Васицьонек Іван.

В. 116. Лобаш Гриць, Максишко Іван, Ласковський Йос., Гумонюк Вас.

В. 117. Дяков Йосиф, Павлишин Михайл., Бойко Семен.

В. 119. Кенеш Іван.

В. 120. Ільков Михайло.

В. 123. Бовтюх Олекса, Мисько Павло, Добранський Николой, Добранська Олена, Коваль Василь, Коваль Олекса, Стеців Стефан.

В. 127. Орляк Владислав, Качмар Петро.

В. 129. Башар Юрій.

В. 133. Орнавка Тимофтей, Глух Ів.

В. 141. Новіцкий Дмитро, Голодрига Григ., Кефор Михайл., Солик Теодор, Франків Йосиф, Груца Марія.

В. 146. Поторока Семен, Українець Йосиф.

В. 147. Заручанський Михайло.

В. 149. Самотія Николой, Горішний Андрей, Карачун Николой.

В. 155. Гіра Іван, Курий Лучка.

В. 157. Зайдел Іван.

В. 158. Семанюк Николой.

В. 159. Бруц Іван.

В. 160. Миць Теодор, Опуст Анна, Косола Михайло.

В. 161. Рипкевич Йосиф, Антковяк Антін.

В. 162. Мазур Йосиф, Юрчишин Іван, Кунда Михайл., Писар Федор, Яцун Михайл., Дзік Прокоп.

В. 170. Пасерб Іван, Грегораш Іван, Бейгер Михайло, Бейлекчі М. Фіодор, Шельвах Леон, Савчин Петро, Туранський Юзеф, Миськів Родіян, Юзвас Іван, Кохан Андрей, Штогрин Іван, Гоголь Йосиф, Зашко Леон, Олексин Іван, Костів Йосиф, Нечесний Офрим, Шельвах Іван, Шамбель Гринько, Мельниченко Юрко.

В. 172. Ороз Іван.

В. 175. Крайдун Яків.

В. 176. Кудяк Ілько, Хомин Василь, Кирків Михайло.

В. 178. Гуцуляк Іван.

В. 179. Звадюк Сидор.

В. 181. Заяць Павло.

В. 187. Білик Дмитро.

В. 188. Кость Михайло, Хитлевич Николой.

В. 194. Загородний Петро, Андрушак Петро, Проць Клим.

В. 197. Модьорошка Іван.

В. 198. Бабій Мих.

В. 201. Кіцак Дмитро, Лучейка Антін, Чайка Іван, Котик Теодор, Андрох Андрей, Паньчшин Павло, Журавенський Іван, Сакала Іван, Баранський Павло, Баранський Мих., Кавчак Андрей, Баранський Антін, Тимош Антін, Кохан Антін, Вінницький Антін, Зятик Антін, Бачинський Стан., Оринич Гнат, Бобак Мих., Скибик Антін, Білецький Іван, Суханчак Григ., Тимош Мих., Губицкий Дмитро, Сакала Григ., Оринич Дмитро, Баранський Николой, Кочан Антін, Дарський Михайло.

В. 202. Саланська Яфимка, Лазар Марія.

В. 203. Балко Іван, Ковальський Максим.

В. 204. Боднар Тимофтей, Михайлишин Стеф., Михайлишин Стеф.

В. 206. Шевчук Теодор.

В. 211. Романів Василь, Окрепкий Дмитро, Августин Юзько.

В. 213. Тернак Ліля, Корчовський Петро, Берич Андрей.

В. 214. Дмитраш Сем.

В. 215. Починюк Іван.

В. 218. Кутинський Михайл.

В. 221. Шмігельський Андрей.

В. 222. Гавровський Федор, Гаргай Михайл., Кабіло Семан, Мартеуш Кароль, Загуніс Фелікс.

В. 223. Яжомій Матвій.

В. 229. Буч Федор.

В. 230. Копанишин Захар, Пирін Федор, Опавка Онуфер, Шинявський А., Махник Василь, Чарчик Юрко, Кухтик А., Сапор Федор.

В. 233. Компа Зофія.

В. 235. Андриц Анд., Бобак Мих.

В. 237. Пандяк Стефан, Годунка Теодор, Ворончак Николой.

В. 243. Демчук Стефан.

В. 245. Сидор Пилип.

В. 248. Сидор Семко, Лебед Петро.

В. 250. Михалишин Юрко, Лазор Михайло.

В. 251. Ніжняк Михайл.

В. 259. Андрух Петро, Підгурський Николой, Пахолок Михайл.

В. 260. Боднар Павло, Клибанчук Михайло, Данис Семко, Ставінога Фед.

В. 263. Козарт Стефан.

В. 266. Кеє Ева.

В. 269. Дубовський Стефан.

В. 270. Потоняк Іван.

В. 271. Кирик Семен, Сарматюк Захарій, Богун Йосиф.

В. 272. Капцю Михайло, Капцю Каська, Гнида Панько.

В. 274. Боберський Олекса, Максим Іван, Кіхтан Андрей.

В. 277. Соловій Іван.

В. 278. Головатий Андрей, Сверхюк Семен, Гавришків Микола, Бергелюк Петро, Котик Михайло.

В. 282. Пастух Стефан.

В. 284. Романович Павло.

В. 286. Шевчук Семен.

В. 287. Зінський Николой.

В. 288. Карпевич Лука, Коханевич Николой, Базилек Андрей.

В. 289. Чолій Іван.

В. 293. Бенко Анна.

В. 294. Олійник Михайло.

В. 296. Цуп Іван.

В. 299. Рилик Петро, Бучковський Николой.

В. 300. Козонос Семен.

В. 301. Смаль Іван, Поплавський Прокіп.

В. 306. Рега Іван, Сірома Семен.

В. 311. Гачич Олекса, Цаповський Михайло.

В. 320. Франціковський А. Френк.

В. 323. Добрянський Петро, Гаранчук Іван, Москаль Іван.

Т. Лабовський, гол. рекорд. секретар.

В. 204. Боднар Тимофтей, Михайлишин Стеф., Михайлишин Стеф.

В. 206. Шевчук Теодор.

В. 211. Романів Василь, Окрепкий Дмитро, Августин Юзько.

В. 213. Тернак Ліля, Корчовський Петро, Берич Андрей.

В. 214. Дмитраш Сем.

В. 215. Починюк Іван.

В. 218. Кутинський Михайл.

В. 221. Шмігельський Андрей.

В. 222. Гавровський Федор, Гаргай Михайл., Кабіло Семан, Мартеуш Кароль, Загуніс Фелікс.

В. 223. Яжомій Матвій.

В. 229. Буч Федор.

В. 230. Копанишин Захар, Пирін Федор, Опавка Онуфер, Шинявський А., Махник Василь, Чарчик Юрко, Кухтик А., Сапор Федор.

В. 233. Компа Зофія.

В. 235. Андриц Анд., Бобак Мих.

В. 237. Пандяк Стефан, Годунка Теодор, Ворончак Николой.

В. 243. Демчук Стефан.

В. 245. Сидор Пилип.

В. 248. Сидор Семко, Лебед Петро.

В. 250. Михалишин Юрко, Лазор Михайло.

В. 251. Ніжняк Михайл.

В. 259. Андрух Петро, Підгурський Николой, Пахолок Михайл.

В. 260. Боднар Павло, Клибанчук Михайло, Данис Семко, Ставінога Фед.

В. 263. Козарт Стефан.

В. 266. Кеє Ева.

В. 269. Дубовський Стефан.

В. 270. Потоняк Іван.

В. 271. Кирик Семен, Сарматюк Захарій, Богун Йосиф.

В. 272. Капцю Михайло, Капцю Каська, Гнида Панько.

В. 274. Боберський Олекса, Максим Іван, Кіхтан Андрей.

В. 277. Соловій Іван.

В. 278. Головатий Андрей, Сверхюк Семен, Гавришків Микола, Бергелюк Петро, Котик Михайло.

В. 282. Пастух Стефан.

В. 284. Романович Павло.

В. 286. Шевчук Семен.

В. 287. Зінський Николой.

В. 288. Карпевич Лука, Коханевич Николой, Базилек Андрей.

В. 289. Чолій Іван.

В. 293. Бенко Анна.

В. 294. Олійник Михайло.

В. 296. Цуп Іван.

В. 299. Рилик Петро, Бучковський Николой.

В. 300. Козонос Семен.

В. 301. Смаль Іван, Поплавський Прокіп.

В. 306. Рега Іван, Сірома Семен.

В. 311. Гачич Олекса, Цаповський Михайло.

В. 320. Франціковський А. Френк.

В. 323. Добрянський Петро, Гаранчук Іван, Москаль Іван.

Т. Лабовський, гол. рекорд. секретар.

Хто не уміє говорити по англійськи

а хотів би мати добру книжку до науки, нехай купить собі

РУСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ ТЛУМАЧ

Сторін 256. — Тверда оправа.

ЦІНА 60 ЦЕНТІВ. Грош посилайте враз з заповненим мон-ордером або поштою. на адресу:

ANDREW SAWKA, BOX 44, JERSEY CITY, N. J.

Повідомлене.

THE EUROPEAN COLONIZATION COMPANY,
441 Drexel Building, Philadelphia, Pa.

Отсим повідомляє ся, що Руська Колонія в West Millville розвиває ся дуже скоро, бо до того часу розпродано перейшло 1000 акрів землі, а переважно позakupували самі Русини.

Тепер розпочали парцелювати кількасот акрів цілком близько при місті Millville. Та нова парцеляція лежить в середині меж двома „стрітами“: одна веде до міста Bridgeton, а друга до Carmel. Та, що веде до міста Bridgeton курсує нею „Стріткара“ між Millville a Bridgeton, а та що веде до Carmel незадовго між Millville a Carmel буде так само іти „Стріткара“.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

NEW YORK, N. Y. Подаю до за-
бальної відомості що нова адреса се-
кретаря Тов. Просвіти відділ 204
Р. Н. Союзу звучить: Семен Сентий,
120 East 7th St. cor. Ave. A. New
York City.

ДЕТРОИТ, МІЧ. Уряд Тов. ім. М.
Січинського, від. 145 повідомляє сво-
їх членів, що річний мітинг відбуде-
ся дня 18 го серпня с. р. в домі
„Klub robotniczy“ на розі улиць
Grandy i Forrest E. На мітинг му-
сить кожний член явити ся, бо суть
важні справи до полагодження. — Іль-
ко Бойко, предс., Стефан Пальчик,
секретар.

Заходом „Українського Хору“ в
Нью Йорку відіграє ся по раз пер-
ший „Соколики“, комедія в 4-ох ді-
ях Гр. Цеглиньського, в суботу, дня
31. серпня (August) 1912 в Arlington
Hall, 19—23 E. 8-th St. (St. Marks
Place), New York. Початок точно о
год. 7.30 вечером. По представленю
великий Баль.

Великий Баль

устроює Братство сьв. Володимира
від. 3 Р. Н. Союзу, в Оліфант, Па.
в понеділок, дня 2-го вересня с. р.
(Labor Day).

ПОЧАТОК О 9-й ГОД. РАНО.

На тім балю буде ся приймати
нових членів без вступного а до Со-
юзу після статутів.

Котрий член Братства сьв. Воло-
димира не явить ся на той баль, за-
платить 2 долари кари.

Ану Братя покажім, що наш Русь-
кий Нар. Союз росте і буде рости.
Комітет.

ПОЗІР! ПОЗІР!
Русини з Cohoes, N. Y. і околиці.

Заходом сьпівачого Тов. „Бандурист“ в Cohoes
відбуде ся

в неділю, дня 25. серпня с. р.
о год. 7-й вечером в гали церковній
театральне представлення

„СТРАЙН“

сценічний образ в трох діях з життя хліборобів
в галичній Н. Струтанського.

получене зі сьпівами і деклямаціями.

Управитель хору і режисер м-р С. Ятелло.
Ціни місць: І-рядні 35 ц., II-рядні і прочі 25 ц.
Діти 10 центів.

Весь дохід призначений на гр.
кат. церков в Cohoes, N. Y.

Allentown, Pa.

Торжество благословення нашої
греко католицької церкви
відбуде ся

в неділю, дня 22. серпня 1912.

Всіх оо. Духовних в околиці, як
і Пов. Братства сердечно запрошуємо.
Служба Божа о год. 10 й рано.

о. Нестор Дмитрів, предс.,
Іван Собчак, секр.,
Мих. Ярема, касієр.

ПОШУКУВАНЄ.

Пошукою адвоката, п. Емануїла
Теодоровича, який в 1911-ім р.
мав свій офіс під ч. 150 E. 7th Str.
а в 1912 р. переніс ся під ч. 42 E.
7th Str., New York, N. Y. Прому
або його самого, або того, хто знає,
де він перебуває тепер, довести про
се до: Nikola Pawluk, 4867 Ogden
Ave., Hawthorne, Ill.

Де є мій брат, Михайло Са-
тор. Тому три неділі як-я приїхала
з старого краю і тому прому або йо-
го, або того, хто знає, де він нахо-
диться, подати мені його адресу. —
Кася Сатор, 11 First Str., Elizabeth-
port, N. J.

КОНКУРС.

Парохія в Auburn, N. Y. пошукує
дякуючителя, котрий уміє добре про-
вадити хор і школу. Близні умови у
о. Тарнавського, Box 204, Auburn,
N. Y.

Потрібно фамілійних лю-
дей і самотних
дівчат до фабрики близько Нью Йор-
ку. Їзда і офіс безплатно. На листи
не відповідає ся. — I. Rykczynski,
435 E. 9th Str., New York, N. Y.

Дякуючитель іспито-
ваний,
з добрими сьвідощтвами, як прим.:
„Ню Брітейн, Конн. Сьвідощтво. Всім
Всечесним Отцям і всім Чесним Бра-
тям поручаю отсим п. В. Шклярика,
дякуючителя яко чоловіка зі своїм фа-
хом обізнаного, доброго учителя і про-
відника хору; доброго Русина-католи-
ка, працюючого з замишуванням для
добра свого народу і чоловіка харак-
терного, якого могу совієтно поручи-
ти. — о. Роман Залітат“, — глядає
посади. Ласкаві зголошення: W. Shkla-
ryk, Box 197, Castleton, N. Y.

Дякуючитель з добрим
голосом,
сповнит всі обовязки церковні, прий-
ме від 1 вересня с. р. посаду. Адреса
в адміністрації „Свободи“.

Родимці!

ТУТ! найліпше поладуйте старонравні справи
процесові, спадкові, військові, контракти
купна і спродани. В усіх випадках входять в об-
сяг мого діляння, уважайте ся сейчас до мене. Мій
офіс знаходиться в локалі Старонравного гене-
рального бюро інформаційного в Нью Йорку і від-
чинений від години 9-ої рано до 9-ої вечером.

М. Ночваньський,

державний публічний нотар.

409 E. 5th Str., New York City

РОДИМЦІ!

Читайте і другим скажіть!

Фарми і лоти на продаж!

К жидий з Вас знає, що дорожнеча зростає
з кожним днем Щоби сему зарадити та не
варікати пізнйше на свою недолю, то най-
лучше купити собі кусень землі (фарму). Та-
ке місце є в „MALAGA“ New Jersey. Пять
акрова фарма коштує 250 доларів на сплату.
Земля добра і урожайна, много родин поку-
пили у нас фарми і суть задоволені.

Кудуйте лоти, які знаходять ся в Ra-
terson, N. J. Ціна за лот 150 доларів і вище.
Голосіть ся устно або листово на адресу:

Sam L. Shanty, manager of
MALAGA REALTY & DEVELOPMENT CO.,
120 E. 7th Str., New York, N. Y.

МАРТИН МЕЛЬНИК РУСЬКИЙ
МУЗИКАНТ
доставляє музикантів на всілякі завави.
Тан само доставляє неричі і автомобілі на весілля
і хрестини.

Родимці, по що Вам іти до чужого,
наколи є свій Русин.

Голосіть ся на адресу:

МАРТИН МЕЛЬНИК
120 E. 7th Str., New York, N. Y.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!
КОНКУРЕНЦІЯ КОМПАНІЙ.

Поспішні пароходи.

Шифкарта \$22 до Європи.

Не платіть більше, як 22 дол. Заплатите гроші
і будете задоволені.

Особні квитки для 4-ох людей, прекрасний
харч. ванни і всі довідності. Дасмо безплатний
пічліг в нашій домі, пересилаємо пакунки, стрі-
чаємо на дні, дістаємо паспортів від консула,
даємо дарунки на дорогу. Присилайте 2 долари
задатку, або пишіть до нас, а переконаєте ся
самі. — Стережіть ся перед агентами, що боять
ся подати своє ім'я. Звертайте ся до загально
ананого агента.

A. HERZ

73 West Street, New York City.

Як кому не стає грошей на проїзд до Європи,
то можете їхати задоволюючи кілька доларів і
роблячи на пароході кілька годин дешево.

Потрібно зараз!

300. робітників, до будови фабрики
і до фабрики заліза в Пітсбургу, Па.
Денна платня від \$1.75 почавши, пей-
да що 14 днів, за що гарантує Carne-
gie Steel Co. Офіс безплатний а бікет
залізничний оплачує Компанія. Голоси-
тись зараз: **G. CZARNECKI & CO.,**
30 E. 7th Str. Bet. 3th and 3rd Ave.,
NEW YORK, N. Y.

\$5

Дармо

\$5

Кожному чесному робітникові даємо можливість
здобути премії вартості \$5 зовсім даром. — Премія А)
хороший імпортований грамофон о сильних і ви-
разних тонах, виграваний руські пісні. Премія Б)
дворядова гармонія о подвійних голосах і басах, на
котрій можна вигравати всілякі концертні музич-
ки. Премія В) гарний гартований, грубо золоче-
ний годинник з найліпшим американським осеред-
ком. — Прислайте свою адресу і марку на відповідь,
а вшлемо Вам сейчас інформацію, який спосіб мо-
жете дістати всі ті три премії цілковито за даром.

Mogozow & Co., 3210 3rd Ave., New York.

СЕ Є НАЙНОВІЙША МЕТОДА
ЛІЧЕННЯ.

Отсей лікар, доктор Гогенберг
підвіз мене! Вирвав мене з обіймів смерті! Ви-
лічив мене! Тоді, коли інші лікарі відступили
від мене, так паше в публічній поліції пацієн-
тка. Коли не знаєте що д-р Гогенберга а
сьєте хорі, удайте ся сейчас до нього, а перекон-
наєте ся, що д-р Гогенберг Вам допоможе.

Д-р. Гогенберг посвятив много літ в ста-
рім краю а передовсім в Америці на студії ме-
дичні і клінічні. Вилічив тисячі найрізкіших
недуг своєю спеціальною методою, яку ні-
хто інший не в силі наслідувати. Доктор Го-
генберг лічить винайденною через него методою
всілякі інші недуги, як на прим.: біль і за-
воріт голови, тиснене над очима, біль в очах,
недуги носа і горла, хрипку, кашель, недуги лег-
ких, чахотку, болі під грудьми, недуги серця,
недуги жовудка як катар жовудковий, жузжене,
розширене і здуте жовудко, нуджості, фебра,
біль в краях, хороби утроба, кишок, нирок і
міхура. Нічні недуги, а імено: недуги мати-
ці. Всілякі недуги діточі. Лічить захворює і зі-
псує нрови, яке є причиною всіляких недуг.
В найбільшій тайні лічить осн ано у мужчизні і
жінок секретні недуги заразливі так звані
бридні недуги, навіть застарілі. Успішно ви-
лічує ревматизми всілякого рода та червові
хороби та їх наслідки. Усуває всілякі висипки
та болі на тілі а жінок привертає моло-
дий вигляд лица і ірасу.

Довершуйте найтійші операції найнові-
шою методою при помощи замоченого бушо-
го віденського а тепер ньюйорського хірурга.

Зголошуйте ся сейчас по діягнозу до
доктора Гогенберга. Хто не може особисто,
нехай зголосить ся листовно, залучаючи двоцен-
тову марку на відповідь. Адреса:

Dr. HONENBERG,
608 E. 6th Str., NEW YORK, N. Y.

Телефон: Orchard 3615.
Години офісові: 8 до 10 рано, 1 до 2 в полудне
і 6 до 8 вечером. В неділі від 9 рано до 2 попол.

Дарунок для моїх пацієнтів.

Кожному пацієнтові вислаю безплатно кни-
жочку, в якій знаходять ся цілі вказівки в який
спосіб можна охоронити ся перед троничними сла-
бостями і як запобігти в случаю доглянення
якоїсь недуги.

Лиш за кілька доларів

вишлемо кожного у рідний край найліп-
шими пасажирськ. пароходами в най-
скоршім часі. відходячими 4 рази на
тиждень. Если хочете забезпечити ся, пишіть за інформаціями до:

A. INSDFORF'S OFFICE, 2 CARLISLE STREET, NEW YORK.

ПОЗІР ЖІНКИ!

N. Y. College, перша інкорпорована руська
школа акушерів в Америці. Курс науки триває
3 місяці. Платня уміркована.

Щодо виклад найліпших лімарів акуше-
рї. Богато практик, повна при школі знаходять
ся чвердені для політїв.

Дипломи суть важні на цілу Америку. Пи-
шіть по інформації до:

N. Y. COLLEGE OF MIDWIFERY
1014 LORIMER ST., BROOKLYN, N. Y.

Д-р. І. Міхель, през. Найліпший віденський
спеціалст від жіночих недуг і акушер. Лічать
всілякі жіночі недуги найновішою методою. Спе-
ціально лічать бездітність (брак потомства)
найновішою методою.

106 E. 7th STREET, NEW YORK CITY.

(аупроти польського костела).

Офісові години: 8—10 рано, 1—2 по полуд-
ні і 7—9 вечером.

Телефон 4636 Orchard.

Російсько-Американська Лінія

Найгарніші, найбільші і найкорші пароходи, удержуючі
правильний пасажирський рух поміж Росією і Америкою
без пересідань у нікій посередній пристані.

Нові, двошпурові пасажирські кораблі

„ЦАР“, „КУРСЬК“, „РОСІЯ“

До Роттердаму 8 днів, до Лібава 11 днів.

\$33.00 — III кляса — \$35.00

\$48.00 — II кляса — \$50.00

\$65.00 — I кляса — \$75.00

Найближній від'їзд корабля з Нью Йорку

„КУРСЬК“ 24. серпня. — „ЦАР“ 7. вересня.

„РОСІЯ“ 21. вересня.

По більшій подробці просать ся звертати до наших

агентів або до генерального заступника:

A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY

NEW YORK, N. Y.

Добре, солідно і дешево

залагоджую

справи судові нотаріальні і військові як ди-
пломований доктор прав і адвокат, щ. тішать
ся признаванем та симпатією властей і клієнтів
і яко уваженим консулярно до протоколяр-
ного переслушуваня інтересованих сторін і від-
бирава від них присяги. Маю в посідаван чис-
ленні похвальні письма, поряд у ділю безплатно.

Dr. BORYSIEWICZ,

13-25 Astor Place, двері ч. 8. Телеф. 8470 Spring
NEW YORK CITY.

VICTOR

VICTOR

САУЛ БІРН
117 SECOND AVE. & cor. 7th STREET,
Dept. Ruski, New York, N. Y.

РУСЬКИЙ ЛІКАР

Доктор СЕМЕН ШУЛЬЦ

39 E. 7th STR. (межі 2-ою а 3-ою евнею) NEW YORK, N. Y.

ЛІЧИТЬ ВСЯКІ СЛАБОСТІ ЖІНОЧІ, МУЖЕСЬКІ І ДІТОЧІ.

Найновіші апарати електричні. Пересьвітлюване і лічене
лучами Roentgena.

Години ординаційні: від 8-ої до 9-ої рано, від 2-ої до 3-ої по по-
лудні і від 6.30 до 8-ої вечером.

23

Слухайте панове! Не дайте себе вивискувати! Чи знаєте про те, що шифкарти
подешевлять? Хто їде до краю, сей нехай не платить більше як 23 дол. за шифкарту!
Тільки належить ся! Тільки ми беремо! Експресові пароходи! Пишіть тільки до нас!
Довідаєте ся правду!!!

ДОЛЯРИ ШИФКАРТА ДО КРАЮ.

Особні квитки! Домовий харч! Дасмо кіліт! Відставимо пакунки! Вирабляємо ві-
льний переїзд через границю! Шукаємо за костюмерами або їх відволіти а не вивиску-
вати! Переконайте ся! Шліть завітку 2.00 дол. або пишіть по інформації.

\$28 дол. ШИФКАРТА З КРАЮ ДО АМЕРИКИ \$28 дол.

AMERIKA EUROPE CO., 2 Carlisle Str., New York City. Число телефону
3459 Rector.